

Predsednik Harding v smrtni nevarnosti.

Pet zdravnikov ob njegovi bolniški postelji. Lotila se ga je huda pljučnica. Zdravniki priznavajo, da se njegovo zdravstveno stanje slabša vsako uro. Kriza se bliža čedalje bolj. Žena streže nevarno obolelemu možu. V slučaju popolne onemoglosti ali smrti prevzame predsedništvo podpredsednik Coolidge.

San Francisco, Cal., 30. julija. — Zelo hudo poslabšano zdravstveno stanje predsednika Hardinga je prisililo zdravnike, da so dali primesti v njegovo stanovanje več posod kisika za vsak slučaj nujne sile.

San Francisco, Cal., 31. julija. — Ob treh in 45 minut zjutraj je predsednik Harding mirno pošival in spal, kakor je prišel glas iz bolniške sobe.

San Francisco — Palace Hotel, 30. julija. — Predsednika Hardinga se je lotila huda pljučnica, ga vrgla na bolniško posteljo, kjer se sedaj bori za življenje.

Pet zdravnikov, ki so ob bolniškovi postelji, je podalo izjavo, v kateri je rečeno, da so se bolniku vnela pljuča na desni strani, kakor so to dognali s pomočjo X-žarkov.

"Mi dobro vemo, kdaj se je pričela borba za življenje," je dejal eden izmed navzočih zdravnikov. "Ali nihče pa ne more zagotovo povedati, kdaj pride do krize."

Med dnevom so bila tri zdravniška posvetovanja.

Vsi člani predsednikove družbe so dejali, da bodo dogodki nekočne noči in zgodnjega jutra pokazali, v katero smer se obrne borba za življenje.

Predsednikov zdravnik dr. Sawyer je napovedal pljučnice dve uri poprej, preden se je lotila bolnika.

Tajnik Work, ki je tudi eden med posvetujočimi se zdravniki, je prišel zelo vznemirjen iz bolniške sobe. Vse kaže, da je prišlo do krize, v kateri predsednik Harding ali podleže bolezni, ali jo preboli.

Predsednikova žena je zapustila belo hišo v Washingtonu pred dobrim mesecem dni ter se prihranila svojemu možu na 15.000 milj dolgi poti v Alasko.

Potovanja neugodnosti pa so jo tako utrudile, da se je bilo bati popolne obolevnosti. Danes streže žena, o kateri so mislili, da je bo treba sami imeti bolniško strežnjo, nevarno obolelemu možu. Računa je prevzela to nalogo. Kljub temu, da je predsednik Harding v nevarnosti.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Predsednik Harding v smrtni nevarnosti. Napadla ga je poleg strupenosti v drobu tudi pljučnica. Pet zdravnikov ob njegovi postelji v San Franciscu.

Bivši senator Lewis prerokuje, da se bodo zapadne države izrekle za demokrate prihodnje leto.

Mehaniki in progovni delavci polične železnice v Chicagu so glasovali za štrajk.

Oklahomski guverner Walton je prišel hrbet delavcem, ki so mu omogli do zmage.

Novoškotski rudarji nadaljujejo zoper predsednika Lewisa.

Inozemstvo.

Odgovor Francije na Baldwinovo noto je razkašil Anglijo.

Cunova vlada Nemčije pred idejem.

Mala ententa je vzela Grško v svoje kolo.

PET LET JEČE ZA PET CENTOV.

New York, N. Y. — Sodnik Albert H. Baker je 28. julija obsojil delavko Rozo Kramer na 5 let ječe, ker je ukradla pet centov. Kramerjeva, ki je stara 23 let, je vzela neki drugi dekletki majnico, v kateri je bil samo en cent.

KAKAJ SE FARMARJI IN DELAVCI ZDRUŽUJEJO.

"Farmer dobi komaj 37 centov od vsakega dolarja, ki ga delavec v mestih plača za farmarjev produkt."

Delavec v mestih pa dobi komaj 30 centov od vsakega dolarja, ki ga farmar plača za delavčev produkt v tovarnah.

Kdo dobi preostanek? Lahko je uganiti — in zato se farmarji in delavci združujejo.

—Clarissa S. Ware.

ANGLEŠKO-FRANCOŠKI SPOR.

Angleži so jerni, ker je Poincaré odklonil vse predloge za poravnane.

KRIZA NA REŠETU V PARLAMENTU.

London, 31. jul. — Francija je zavrgla vse sugestije in predloge angleške vlade glede rešitve reparacijskega problema. To je silno razpallio angleške ministre in Baldwin morda vse stvar razgala danes ali jutri v parlamentu. Odgovor Belgije je mlaži, toda zadovoljiv ni. Konflikt med Anglijo in Francijo se je torej poslabšal in položaj je zelo resen.

Poincaré je odgovoril v bistvu, da Francija ne zapusti Ruhrja, dokler Nemčija docela ne kapitulira in začne plačevati odškodnine; o znižanju odškodnine ne sme govoriti nihče drugi kakor reparacijska komisija (katero kontrolira Francija) in Francija pristane na znižanje šele tedaj, kadar Anglija in Amerika proporne znižata njuna vojna posojila Franciji.

Italija, ki je tudi odgovorila, je na noto Anglije, se glede reparacij približuje Angliji, toda glede vojnih dolgov je na stališču Francije.

Belgija je odgovorila, da sprejme predlog Anglije radi očitve Nemčije in določitve nove vsote odškodnine bodisi po mednarodni komisiji ali po zavezniški komisiji, toda kar se tiče Poruhrja, se Belgija strinja s Francijo, da mora Nemčija prej prenehati s pasivno restenec in dati dobre garancije za odškodnino, predno francoske in belgijske čete izpraznijo zasedeno kotlino.

Angleška javnost pričakuje z veliko napetostjo četrtka, ko pride zadeva reparacij in konflikta s Francijo na javno diskusijo v nižji zbornici.

Mala ententa se je povečala.

Grčija je stopila zraven, toda Poljska je ostala sunaj.

Sinaj, Rumunija, 31. jul. — Konferenca male entente je bila sredi zaključena. Poljska, ki je poslala svojega delegata na konferenco, ni stopila v malo entento, prišla pa je Grška. Poljska je ostala sunaj radi prepira s Čehoslovakijo vlad meje v Karpatih; prepri je danes večji kot je bil prej.

Grški poslanec je predlagal, da se osnuje balkanska ententa iz Jugoslavije, Rumunije in Grčije, toda brez Čehoslovakije. Čehoslovakijski ministrski predsednik Benčí je protestiral, ampak sugestija grškega poslanca je bila v naglo sprejeta in vrčila se bodo pogajanja o detaljih.

Mala ententa je tudi zaključila, da ostane v prijateljsstvu s Francijo, ali v slučaju razdora v veliki ententi bo "nepristranska".

VELIKA GNEČA NA ELLIS ISLANDU.

New York, N. Y. — Šestnajst parnikov z naselniki na podlagi kvote v avgustu je tukaj in naselniški komisarji imajo zopet polne roke dela. Da se olajša velika gneča na Ellis Islandu, je nekaj parnikov odvedlo imigrante v Boston in Philadelphia.

ZAPADNE DRŽAVE BODO IZVOLILE DEMOKRATA, MENI LEWIS.

Vsaka predsedniška smaga od 1. 1900. sem je prišla iz poljedelskih držav na zapadu.

KONVENCIJI OBEH STRANK V CHICAGU.

Los Angeles, Cal. — J. Hamilton Lewis iz Chicaga je v Los Angelesu.

Polkovnik Lewis je bil kot zvezni senator za Illinois biš demokratskega senata pod Wilsonom in kandidat demokratske stranke v Illinoisu na sedanjih governerskih volitvah. Tu se mudi na poslih svojega sedanjega položaja.

"Prihodnji predsednik bo demokrat, izvoljen s republikanizmi glasovi na zapadu," je rekel polkovnik Lewis. "Države ob Pacifiku so 1. 1916. izvolile predsednika Združenih držav. Te države bodo združene s srednjim zapadom nominirale in izvolile prihodnjega predsednika Združenih držav."

"Danes bi bil nolelec demokratske liste ali William G. McAdoo ali pa bivši podpredsednik Thomas R. Marshall."

"Če se bo razpoloženje proti vstopu Združenih držav v politično odnošajo s Evropo še povečalo in razširilo, potem bo zašeljen William Randolph Hearst, ker je ves čas neomajno v opoziciji proti Wilsonovi ligi narodov in Hardingovemu mednarodnemu sodišču."

"Strah bivšega predsednika Wilsona pred civilno revolucijo v Ameriki, kakršna je bila v Rusiji, je brez vsake podlage, na najbodo razmere v Združenih državah take ali take. Bivši predsednik je bil preveč bolan, da bi mogel natanko zasledovati potek političnih dogodkov in se doobira poučiti o resničenem političnem položaju v tej deželi."

"Tisti, ki so za revolucijo ali komunizem v tej deželi, je jako malo, in če ti so v vrstah, ki niso nikoli odločilno vplivale na narodni pokret. Te slabe razmere se da odpraviti na enem zasedanju našega kongresa, če bo demokracija izvolila ustavno administracijo, ki se ob naslanjala na narodne reforme, nasprotne revoluciji v vladi, ali anarhiji v odredbah."

"Vsi so že do grla siti preprirov in nereda. Finančni vzhod ne more imeti sedaj nobene kontrole v nobeni stranki. Nobena stranka ne more nominirati zagovornika salunov, mednarodnega bankirstva ali še višjih davkov za predsedniškega kandidata. Če pride do tretje stranke, bo kmečki zagovornik imenovan za predsedniškega kandidata. Kmetje ne morejo imenovati niti tovarnarji niti delavskega voditelja za kandidata."

"Volilna lista tretje stranke bi ogrožala obe stari stranki, kakaj, ravno poljedelake države so največ pripomogle k vsaki predsedniški smagi od 1. 1900. sem. Le v izvolitvi predsednika Roosevelta ni bilo tako."

"Konvenciji obeh starih strank se bosta vršile v Chicagu. Illinois je sedaj zelo dvomljiva država za katerokoli stranko. Vsaka stranka si jo bo prizadevala pridobiti zase, kakaj, njeni glasovi bodo odločevali v uspehu ali porazu. Bivše republikanske države Illinois, Indiana in Iowa cineajo sedaj sredi med republikanizmom in demokratizmom."

"Vse je dvomljivo. Na prihodnjih predsedniških volitvah bomo imeli štiri predsedniške kandidata, in države ob Pacifiku bodo odločile eslo borbo."

"Če ostanejo še nadalje sedanje razmere, ki se tičejo predsednika Hardinga — njegova bolezni in splošno obojanje njegove politike — take, kakor so, potem ne bo predsednik Harding prihodnji predsedniški kandidat. Hardingovi pristaji si bodo izbrali sedanjega državnega tajnika Hughesa za kandidata."

DIVIDENDE SO PRVE.

New York, N. Y. — (Fed. Press.) — Delničarji Lehigh Wilkes-Barre Coal Co. so dobili osem dolarjev polletne dividende od delnice in vrhutega \$110 izredne dividende od vsake delnice. To dokazuje, da imajo baroni trdega premoga precej denarja za dividende, ampak za rudarje, ki zahtevajo povznanje masde, ga ni. Seveda, dividende so prve, nato šele pridejo rudarji, kadar sploh pridejo.

NOVOŠKOTSKA AFERA.

Lewis je prišel rudarje, da so končali protestno stavko.

Glace Bay, N. S. — (Federated Press.) — 12.000 rudarjev Nove Škotije, ki so stavkali tri tedne proti jeklarški korporaciji in provinčni ter zvezni kanadski vladi, valed česar so prišli v oster konflikt s ekskuzivno United Mine Workers of America, so se vrnili na delo.

John L. Lewis, predsednik rudarske unije, je kratkoma zapovedal distriktnemu odboru novoškotskih rudarjev, da mora končati stavko, če da je štrajk krivitev pogodbe. Odbor je odgovoril, da pogodba nikjer ne določa, da rudarji ne smejo prenehati s delom, kadar hočejo. Na ta odgovor je Lewis suspendiral čarter 26. distrikta in odstavil vse distriktne odbornike, katere je članstvo izvolilo s veliko večino, začasnim predsednikom distrikta je pa imenoval Silbija Barretta, ki je bil kot kandidat poražen pri volitvah. Obenem je Lewis brzojavil tukajšnjim bankam, da ne smejo izplačati čakov, ki jih podpišejo po njem odstavljani odborniki. Banke se niso pokorile, izjavljajo, da denar spada članom, ne pa odbornikom. Tedaj je prislo Lewisu sodišče na pomoč in izdalo "injunction" proti izplačevanju čakov. Sodišče je tudi prepovedalo starim odbornikom govoriti na shodih in sejah rudarjev za tri tedne.

Vpričo teh šikan so rudarji odglasovali, da se vrnejo na delo. Ko so se vrnili, je bilo 250 rudarjev odslovljenih takoj prvi dan. Članstvo izjavlja, da ne bo priznalo Lewisovih odbornikov.

"Prijatelji" delavcev.

Novi oklahomski guverner je tudi tak "prijatelj".

Oklahoma City, Okla. — (Fed. Press.) — Guverner J. C. Walton, ki je bil zadnji jesen izvoljen na demokratskem tiketu s pomočjo Farmarsko-delavske rekonstrukcijske lige in pozdravljen kot "ljudeški guverner", je še pokazal svojo pravo barvo. Tukajšnji socialistični list "The Oklahoma Leader" ga odprto naziva izdajalca delavcev in farmarjev. List piše, da se je Davis zvezal s korporacijami in pokazal hrbet Farmarsko-delavski rekonstrukcijski ligi, katere mu je pomogla do zmage.

Walton je obljubil Oklahomski delavski federaciji, da bo dal vse uradne tiskovine tiskati v unijah tiskarnah, a zdaj, ko je guverner, je pozabil na to obljubo, da ga je federacija še trikrat opomnila; tiskovine se še danes tiskajo v starih neunijskih tiskarnah. Walton je še v drugih ozirih pokazal, da je bil prijatelj delavcev in farmarjev le toliko časa, dokler ni bil izvoljen.

Program Rusije glede dolgov neizpremenjen.

Moskva, 31. jul. — Kristijan Rakovski, vodja sovjetske trgovinske delegacije v Londonu, je izjavil včeraj, da sovjetska vlada ni izpremenila svojega programa glede carističnih dolgov, katerega je bila predložila na genovski konferenci v minulemu letu. Bistvo tega programa je, da Rusija prizna dolgovne in odškodnino, če zavezniški tudi priznajo odškodnino Rusiji, ker so podpirali bele armade za časa civilne vojne.

MEHANIKI IN DELAVCI POLIČNE ŽELEZNICE SO ZA STAVKO.

"Mehaniki se ne potegujejo samo za golo življenje, nego za pošteno plačo, ki gre tehnično izvešnim delavcem," je dejal unijaki naednik.

GLASOVANJE ZA STAVKO JE IZPADLO SOGLASNO.

Chicago, Ill. — Ker ne marajo biti plačani po isti mezdni lestvici kakor izprevodniki in motorniki, je 3.000 mehanikov in delavcev, zaposlenih pri šikaški polični železnici, v pondeljek sveser odglasovalo tako, da rajši odlože vsak svoje delo, kakor pa da bi sprejeli mezdni povisek treh centov na uro, ki ga jim je ponudila kompanija.

Glasovali so tudi proti rassodilšču, ki ga je predlagal podpredsednik polične železnice Guy A. Richardson. V obeh zadevah je bilo glasovanje soglasno.

Do stavke pa ne pride takoj. Kajti sprejet je bil tudi amendment, po katerem naj krajevni zastopniki raznih unij, ki so se vdeležile tozadevnega zborovanja, odločijo, kdaj bodi stavka oklicana v slučaju, če se nikakor ne bo dalo doseči poravnave s kompanijo.

Vsak nadaljni korak je odvisen od tega, kaj bo ukrenila kompanija.

Obe skupščini sta se vršile hkrati. Ali delavci, ki so zborovali v dvorani na vogalu east Green in W. Harrison, so takoj potem, ko se je pričelo zborovanje, glasovali za to, da ne sprejmejo povika, ki ga jim je ponudila kompanija.

Lokalni zastopnik Luzzo je povedal delavcem, da so unijaki uradniki konferirali s Richardsonom vsak dan, odkar je bil dodolčen trilentni povisek železničarjem. Kompanija je ponudila mehanikom in delavcem trilentni povisek na uro to leto, naslednje pa še dvoentnega. Takoj po tem naznanilu je prišlo do glasovanja, ki je soglasno izpadlo, kakor omenjeno odzgoraj.

Nato so vsi delavci odkorakali v zborovalno dvorano Labor Temple, kjer je zastopnik unije električnih delavcev opozarjal zborovalec, naj se ne prenegajo v svojih sklepkih. Prosil jih je, naj mu dovolijo še več časa za pogajanje s kompanijo.

Prihod delavcev je tako vplival na zborovalec, da so vsi glasovali za stavko, če se nikakor ne da doseči poravnave s kompanijo.

Delavci so doslej dobivali 54 centov na uro. Sedaj zahtevajo 81 centov na uro. Povisek, ki ga zahtevajo delavci, se vrti med 10 in 45 centi na uro. Med prizadežitimi strokami so barvarji, mizarji, tesarji, elektriiki, kovači, strojniki, navadni delavci in pomočni predelavci.

"Mi se ne pogajamo samo za boro življenjsko plačo," je rekel Schilt. "Mi zahtevamo plačo, ki je primerna izvešanosti v naših poslih. Elektriiki dobivajo sedaj 90 centov na uro. Vredni pa so dolarja na uro, kar tudi zahtevamo zanje."

Grška republika je blizu.

London, 31. jul. — Angleška vlada je prejela informacije, da se novo revolucionarno gibanje na Grškem razvija brez odpora in republika bo proklamirana v najkrajšem času. Republikansko gibanje ima svoj glavni stan na Kreti in glavna voditelja sta general Pangalos in admiral Hadjikirikos. Angleški podminister za zunanje zadeve McNeill je dejal včeraj v nižji zbornici, da mu ni znano, kakšno vlogo igra Venizelos pri tem gibanju. Anglija drži roke proč.

VREME.

Chicago in okolica: V četrtki deloma oblačno in hladno. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 78, najnižja 73. Sonce izide ob 5:41, zaide ob 8:11.

Razne vesti.

INDUSTRIJSKA KRIZA NA POLJSKEM.

Militarizem šene delo v prapast.

Varšava, Poljska. — (Fed. Press.) — Poljska ima veliko industrijsko krizo. Industrije obratujejo v polovično normalno in 216,000 delavcev je brez dela. Delodajalci mečejo krivdo na delavce, češ da zahtevajo previsoko mezo, in na ceneno avstrijsko in čehoslovaško blago, ki poplavlja deželo na škodo domaših industrij. Delavci pa pravijo, da je kriva reakcijska vlada, ki vse dohodke porablja za armado, industrije in železnice pa zanemara.

TRINAJST OSEB MRTVIH V DVEH ŽELEZNIŠKIH NESREČAH.

Terre Haute, Ind. — Pennsylvanski vlak št. 30, ki je šel pod imenom "The New Yorker", je bil prizadet v nedeljo v dveh avtomobilskih nesrečah, ki sta zahtevale trinajst železniških življenj. Posredniške nesreče sta bile dve držiavi, več kakor 115 milijonov dolarjev. Prva se je pripetila v Highlandu, Ill. Stirije potniki, vsi iz Granite City, Ill., so bili ubiti tamkaj. Druga nesreča je bila v Liggett, Ind., osem milijonov dolarjev mesta Terre Haute. Devet oseb je bilo ubitih tamkaj. Sedem jih je bilo iz Danville, Ill., a dve pa iz Terre Haute, Ind.

Vzrok tema nesrečama je bilo to, da je bil isti vlak pri prvi nesreči za dve uri zakasnel, pri drugi pa to, da je vozil ob dvesturi zamudi petdeset milijonov dolarjev, kar je tako hotel doprinesiti, kar je bil zamudil. Ker so mislili, da ni v tistem času nobenega brzovlaka na progi, so poskušale priti preko železniške proge.

ILLINOISKI KMETJE DORILI \$56,959,400 OD EVROPSKE VLADNE NA POSODO.

Washington, D. C. — Illinoiski kmetje so si izposodili \$56,959,400 pri bankah evropskega kmetijskega posojilnega sistema, kakor to poroča tozadovni zvezni odbor.

V celotno so ameriški kmetje dobili posojila v znesku po \$1,160,695,516 od strani svetovnih zemljiških bank.

Od tistih \$56,959,400, ki jih je vlada posodila kmetom v državi Illinois, je bilo izposojenih \$28,007,400 v teku leta, ki se je končalo dne 30. junija 1923.

KUKLUKSOVOI IMAJO PET MILJONOV ČLANOV.

Racine, Wis. — Ob plamenem kriku se je zbralo približno petnajst tisoč oseb, med katerimi je bilo več kakor 3,000 oblečenih v društveno obleko, v Klan-park, ki je tri milje od tukaj. Ljudje so se zbrali, da se vdeležijo letne veselice kukluskove družbe.

Načelnik kukluskove družbe polkovnik William G. Simmons iz Atlante je imel dolg nagovor pred velikansko množico ljudi. Rekel je med drugim tudi naslednje besede:

"Pred tremi leti smo imeli 5,000 članov. Povsem so nas začeli preganjati, ker so nas hoteli uničiti. A danes imamo pa še pet milijonov članov."

17 PRENAGLIH AVTOMOBILISTOV ZAPRTIH PO NOVI POLIJSKI ODREDBI.

Chicago, Ill. — V pondeljek je policija prejela 17 prenaglih avtomobilistov ter jih odpeljala v zapor, kakor to zahteva nova policijska odredba, po kateri upajo mestne oblasti ugnati brezobzirne avtomobiliste v kozi rogi ter jih pripeljati k pameti. Vsi tisti, ki krše nove policijske odredbe, morajo v zapor. Doslej ni bilo tega v navadi. Če pomislimo, koliko žrtve je že zahtevala avtomobilska brezobzirnost in brezbrčnost, potem moramo priznati, da je nova policijska mestna odredba jako pametna odredba.

POLITIČNI JETNIK IZPUŠČEN.

Leavenworth, Kans. — (Fed. Press.) — Jacob A. Bental, ki je bil dve leti v zaporu radi kršenja vojnih zakonov, je bil te dni izpuščen. Bental, ki je 53 let star, je doma iz Minneapolisa in nekoč je bil kandidat za gubernerja v Minnesoti.

RAZSTRELA POŠKODOVALA JEKLAJSKE TOVARNE.

Vožovod uničen v tovarnah v Novi Škottiji, kjer stakajo delavci.

Sydney, N. S., Kanada, 31. jul. — Misteriozna razstrelba je večeraj popolnoma uničila vožovod, ki zalaga v vodo jeklarke tovarne British Empire Steel Co., kjer stakajo delavci že mesec dni. Tovarne, ki so deloma obratovale na stavkokaži, so morale popolnoma prenehati s delom, ker nimajo vode. Policija je obdoličila stavkarje. Vrli se preiskava.

Trgovina s plemeničimi naslovi.

Pariz. — Neki Georges Maurevert je izdelal brošuro, v kateri priporoča francoski vladi, naj odpravi vse obstoječe plemenične naslove, ki so še ostali iz monarhijske, potem pa naj prodaja te naslove vsakomur po precej visokih cenah in imela bo lepe dohodke. Pisec pravi, da je danes na francoskem 500 vojnih profiterjev, ki bi radi bili knezi, 1000 spekulativ, ki hrepenijo po vojvodski časti, 2000 kandidatov za markize, 10,000 za grofe, 30,000 za barone in 50,000 za viteze. Ako vlada prodaja naslove kneza po milijon frankov, vojvoda po 500,000, markiza po 250,000, grofa po 150,000, vikonta po 100,000, barona po 75,000 in naslove viteza po 50,000 frankov, bo hitro naredila po 10 milijard frankov.

Francoski "prestolonaslednik" je zblazel.

London. — Louis Filip, vojvoda Orleanški in propadli franboški dinastije Burboncev, ki se rad imenuje francoskega prestolonaslednika, je zblazel. Moč, ki hvi stalno na Anglijskem, se nahaja zastražen v neki villi v Londonu. "Daily Express" poroča, da Louis Filip neprestano vpije: "Jaz sem francoski kralj, pa me imajo tukaj zaprtega."

Mala entente sbruje.

Sinjaj, Rumunija, 31. jul. — Zastopniki male entente so se na tukajšnjem sestanku zedinili glede skupnega programa s ozirom na sunanje politiko, katerega predlože ligi narodov.

Iz delavskega sveta.

(Federated Press.)

Tekstilni baroni v vohodnih državah so namenoma skrhili produkcijo, omejili obrat in začeli odlašati delavce. Tovarne v Fall Riverju, Mass., obratujejo sedaj samo tri dni v tednu; 11,000 tekstilnih delavcev v Lawrenceu, Mass., dela le še po štiri dni v tednu.

Jeklarke industrija. Organizacija I. W. W. tudi vodi organizatorično kampanjo med jeklarskimi delavci. Delavce jemljejo v unijo strojnih in kovinarskih delavcev št. 440, ki je za vse delavce v jeklarski industriji. Pristopnina je \$2, mesečni donesek pa 50 centov od člana.

Gibanje v St. Louisu. Unija tesarjev zahteva 25 centov na uro povška; sedaj imajo tesarji \$1.25 na uro. — Unijaki šoferji pri Yellow Cab kompaniji stakajo že 18 mesecev, a še se nočejo podati.

V New Yorku se vrli velika kampanja za organiziranje bančnih uradnikov, ki danes delajo 50 ur v tednu in prejema jo \$30 do \$35.

V Fairmontu, W. Va., stakajo elektrifikarji že mesec dni. Farmarsko-delavska stranka v Los Angelesu, katero podpira Centralni svet ondotnih strokovnih unij, broje 11,000 članov, je — kakor poroča orednji tajnik Jos. Manley — pristopila k federativni farmarsko-delavski stranki, ki je bila ustanovljena v Chicagu zadnji mesec.

Zakaj ni Jugoslavija podpisala mirovne pogodbe v Lozani.

Washington, D. C. — (Jugoslov. prebilo.) — Tukajšnji list "The Washington Post" je prinesel v eni svojih zadnjih števil na uvodnem mestu članek, v katerem pojasnjuje članke, zakaj ni Jugoslavija podpisala mirovne pogodbe v Lozani.

V tem članku je med drugim rečeno tudi tole: Jugoslovaška delegacija ni podpisala mirovne pogodbe, ker ni v njej definitivno rešeno vprašanje turškega državnega dolga. To postopanje od strani delegaci-

je je povsem logično ali čedno. Jugoslavija ima radi srbskih zmag nad Turčijo v vojni 1. 1912. Veliki del Macedonije in novopazarkega Sandžaka — dva srbski pokrajini, ki sta bile popelj v turških rokah. Po londonakem in bukareškem dogovoru so morale Srbija, Grška in Bolgarska po svojih zmagah in prevzetju turškega ozemlja vzeti nase sorazmerne dele turškega dolga. Medtem je sedaj angarska vlada odklonila priznati tisti dolg. Bilo bi nekaj povsem čudnega, če bi Jugoslavija in Grška morale še nadalje plačevati obresti za dolg, ki ga ne mara Turčija kot prvotna dolžnica priznati, saj je vendar znano, da ni Turčija niti centa potrošila v Traciji, Macedoniji in novopazarškem Sandžaku.

Jugoslavija ne odbija odgovornosti. Ona samo pravi, da ne ve, kakaj bi naj bila "plus royaliste que le roi" — bolj kraljevska od kralja, in bi plačala svoj dolg, ko ne mara Turčija priznati svojega pravega dolga. Če ne mara Turčija plačati posojil, s katerimi se je okoristila, počemu naj plačujejo države, ki so bile zapostavljene in tlačene pod sultanom sto in sto let samo radi privilegij, da so bile pod turškim jarmom?

Obenem pa sta Jugoslavija in Grška obdržale dancs semijo, o svojem 1. 1912., a to je samoposelbi precej vredna lastnina. Njunj zakoniti interesi zahtevajo, da ne uniči raspad sultanovih pokrajin njunih zakonitih terjatev. Edina rešitev tega vprašanja tiči v tem, da pritisejo vevlasti na Turško ter je prisilijo k plačanju njenih dolgov, ki jih je napravila pri tujih državah. Kadar stori Turška to, potem ne bo sta imela Jugoslavija in Turška nobenega več razloga za pridržanje svojih obveznosti, pravzeto po londonakem in bukareškem dogovoru.

SLIKE IZ NASELBIN.

Bradock, Pa. — Redkokrat se oglasi kak dopisnik od nas. Dela je obilno, plače pa so različne. Razmere po jeklarnah se za delavce sedaj veliko slabše kot so bile pred jeklarsko stavko. Sedaj se trumoma selijo sem črni iz južnih držav, katerim pa ni doiti se delo in morajo valed tega pa drugi toliko bolj garati.

Naselbina še nekam napreduje. Mislili smo postaviti slovenski dom, pa med našimi ljudmi je v navadi, da kaj takega zaspi. Dva teden nazaj se je oglašal nek dopisnik v "Prosveti" radi Slovenkega doma. Meni kakor mnogo drugim se kar čudno sdi, kako morata dve osebi biti za to, da bi kupili za dom šidovski tempel.

V mesecu maju je bila izredna seja radi doma in bilo je, predlagano ter sprejeto, da naj bi stavba ne presejala vsote osem do deset tisoč dolarjev. To vse bi bilo prav, a absolutizma ne sme biti. Kak napredek naj bi bil, če kupimo ono za nas preveliko posojilo šidovske molitnice? Kje nam bi prihajalo dovolj dohodkov, da bi lahko pokrivali stroške in plačevali? In koliko časa bi bil na ta način dom v slovenskih rokah? Sedaj ni tako kot je bilo pred štirimi leti. Sedaj se vidi, kako je s klubom. — John Rednak.

Willard, Wis. — Ni čudno, če ni dopisa iz naše naselbine. Farmarji smo preveč zaposleni s delom, zato ni zametiti nikomur, če se mu ne ljubi pisati. Le naš Kalimir iz Chicaga je začel trošiti po njegovi filiki neslane šenec od tu o socialistih in o "Prosveti". Sicer piše, da je neki socialist kalil mir na njegovem in fajmoštrovem pikniku, da ni bila stvar taka kot bi morala biti.

Za to še skrbi fajmošter, ki prodaja briketa mules ali pa mašno vino. Če se je spoznal kak mladonč naprednega rojaka, je ogenj v strehi, ako se je pa napil kak njegovih pristavev, je vse O. K. Gospod Kalimir je tu že mesec dni, pa do danes ni še nikogar spreobrnil, čeprav jih vedno vabi v cerkev. — Poročevalec.

Carlinville, Ill. — Delovne razmere so se obrnile na slabše, kar se tiče naše naselbine. Carlinville, kar pa ni moj glavni namen, da bi obilno razpravljaj o delavskih razmerah. Torej pričnem s stvarjo, o kateri sem namenjen poročati.

Prihodnjega septembra bo pet let, odkar so se prvi rojaki naselili v tukajšnji naselbino, in si cer v tolikem številu, da jim je bilo mogoče ustanoviti društvo, katerega so prikloplili S. N. P. J. — Ob priliki petletnice je članstvo

sklenilo, da priredi piknik v nedeljo dne 2. septembra na prostoru Macoupin Co. (Fair Grounds) v senci pod košatimi drevesi. V slučaju, da bo deževalo, bo piknik teden dni pomaje, to je dne devetega septembra. Prišetek je ob dveh popoldnih.

K tej prirreditvi najljubšeje vabimo rojake iz bližnjih naselbin. Ob enaki priliki bomo tudi rojaki iz Carlinville to upoštevali napram sosednjim društvom. — Član društva M. 362.

Canonsburg, Pa. — Žalostnega srca naznanjamo, da je nemile smrt ugrabila našega ljudega sina Marko Tekave dne 23. julija v starosti 16 let. Bolehal je za boleznijo v oblistih, za katero je tudi postal žrtve po večtedenski mučni bolezni.

Bil je prijazen mladeni in zavednega mlajšega, dasi mlaj, pa še borilec delavskega razreda. Bil je dolgoletni član mladinskega oddelka S. N. P. J. društva "Postojna jama", katero ga je sprejelo s razvito zastavo kot skrbna mati do poslovilno nagrobnice.

Pogreb se je vrtil civilno dne 25. julija na Narodnem Pokopališču Oaks Spring, Canonsburg, Pa.

Lekreno se zahvalim vsem prijateljem in druščinam iz Aleksandra, East Canonsburga in vsem, ki ste iskazali sočutje ob uri žalosti. Lepa hvala vsem za darovane vence, položene okoli krste, s katerimi ste okinali mrtvaški order pokojnika in ste ga obiskali, ter se udeležili zadnje poti k poslednjemu počitku.

Zaludni ostali Marko in Francis Tekave, stariša, Mary, Emma in Elizabeth, sestra, Edward Tekave, brat; vsi v East Canonsburgu, Pa.

Izkoriščanje priselencev.

New York. — (Jugoslovaški oddelček F. L. I. S.) — Sleparije, izvršene na račun priselencev, so v zadnjem času vzbudile zanimanje poklicanih faktorjev za boljše zakone v varstvo novodošlecev. Ako naj se vade uspešna borba proti izkoriščanju priselencev, je pred vsem važno, da se ta borba vodi v glavnem pristanišču prihoda, t. j. v New Yorku, kjer se izkrcava velika večina priselencev in kjer mnogo izmed njih ostane za stalno.

V svojem zadnjem zasedanju je legislaturna države New York naložila skupnemu odboru obeh zakonodajnih zbornic (Joint Legislative Committee), naj preiskuje izkoriščanje novodošlih priselencev potom goljufivega prodajanja voznih listkov (Sikart), denarnih nakamie (money orders), zemljišč (real estate) in druge vrste zvijač in prevar. Predsednik tega odbora je državni senator S. A. Cutillo, ki je sam priseljenec in poznavalec razmer, ki jih odbor mora preiskovati.

Preiskovalni odbor poziva na sodelovanje vse šinitelje, ki se zanimajo za boljše varstvo priselencev pred raznimi pijavkami. Na nekem shodu, katerega so se vdeležili zastopniki raznih društev za varstvo priselencev in narodnostnih organizacij, uredniki tujerzičnih časopisov in konzuli inozemskih držav, je senator Cutillo povedal o nekaterih izkušnjah, ki jih je sam imel glede izkoriščanja priselencev. Le dan poprej mu je neki italijanski priseljenec povedal, da so mu zaračunali \$10 za prenočevanje v nekem prenočišču na East Side, kjer je moral spati s štirimi drugimi v isti sobi. Drugi priseljenec je stavil svoj podpis pod izjavo, s

KJE SE NAHAJA

Joseph Frme doma iz Zatične na Dolenskem. Za njega imam zelo važne stvari, mu sporočati iz stare domovine, je torej naprošen, da se mi javi na naslov: John Smrekar, P. O. Box 117, Lansing Ohio.

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, kvas, sladkor in vse druge potrebščine. Poskušajte in se prepričate, da je doma pri nas, kuhani vodni je najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi shito sodov, steklene in razni lonci, itd.

Mi vam dostojno varstvo po pošil, točno v vas izjavo.

Grevenheim, sliedilno in v predložene dokumente dano primerno po post pri vseh naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

6001 Superior Avenue, Cleveland, O.

katero se je odpovedal lastnini v vrednosti od \$1000, momeš da se zahteva njegov podpis za nakup Sifkarte. Govornik je rekel, da poma mnogo ljudi, ki so vložili svoj denar pri kakem dozdnevem bankirju in kasneje našli, da jo je "bankir" kam popihnil. Povedal je tudi o zemljiških agentih, ki so prodali priseljenecem močvirja v Floridi, in o javnih notarjih, ki izkoriščajo novodošle priseljenice svoje lastne narodnosti s ogromno pretiranimi pristojbinami. Mnogo izmed teh žrtv postane ogorčenih proti tej zemlji, ker je kaka pijavka izkoristila njihovo neznanje jezika in navad.

Drugi govorniki so omenili izkoriščanje s strani hotelakih priganjačev (runner in voznikov takšijev; tile dostikrat prelijo na novodošlece, ko se izkrcajo iz Ellis Islanda, in jih peljejo dolgo okoli, dostikrat večkrat okolo istega "bloka", v kraj, ki je morda le par korakov daleč. Zastopnik neke delavske organizacije je poročal o brezmernem izkoriščanju s strani agentov neke posredovalnice za delo, ki so pošiljali najete delavce v neko restavracijo in si delili dobiček z gostilničarjem. Urednik nekega tujerzičnega časopisa je poudarjal potrebo boljše zakonitega nadziranja ekspresnih kompanij in njihovih agentov.

Odbor bo začel s javnimi zaslišanji v jeseni. Med tem je senator Cutillo imenoval posvetovalni svet (advisory council), ki naj pomaga v tej preiskavi.

Na zadnji seji je izvrševalni odbor tega posvetovalnega sveta

sklenil ustanovitev podoborov za preiskovanje nekih posebnih vrst izkoriščanj. Ustanovljeni bodo podobori, ki naj se bavijo vsak posebej s vprašanjem pošiljanja denarja, Sifkartašnic, javnih najorjev, pridajanja zemljišč, sodnih tolmačev, profesionalcev, naturalizacije, posredovalne za delo, posojilnih oderuhov, oglasov in patentnih lekov.

Tekom prihodnjih treh mesecev se bo odbor prizadeval dobiti čim več mogoče podatkov o izvestnih slučajih izkoriščanja. Po edini podobori bodo pretresali podatke, spadajoče v njihov delokrog.

Društva ali posamezniki, ki imajo podatke v tem pogledu, storijo le dobro delo, ako obvestijo "Council of Immigrant Education", 244 Madison Avenue, New York City, kjer ima ta preiskovalni odbor svoj sedež. Vsakdo, ki ima kaj opravljati s priseljenici, zna za slučaje izkoriščanja, ali, ako niso ti slučaji zabeleženi črno na belem, nič koristnega ne more iz njih priti za preprečitev nadaljnega izkoriščevanja.

Priporoča se, da se navedejo nekateri podatki glede osebe, ki je bila žrtve izkoriščanja, kot na pr. rojstni kraj, narodnost, vera, koliko časa je v tej zemlji, dali zna govoriti štiti in pisati angleški, starost, spol, poklic, kakor tudi s izkoriščevalcem, popis transakcije, za koliko je bil doštinskih okodovan, njegov trud za odkodbo, itd.

Najboljše je, da bodi vsak slučaj naveden v posebni poli in da se pošljejo tri strojepisne kopije,

LOOMS za \$9.90

IN VEČ VELIKI STROJ ZA TKANJE NA DOMU. Na potrebojte nekako izboljšati ali shati zaprte, prapre, t. j. 2. r. pomočjo UNION LOOMS stroje in potrošne materije. Dostatek tkanja se dobro izplača. Pono naravili na ta delo. Politično posredila v posebni knjižici brezplačno. Obširni opis o tkanju in kako delati na looms stroju. UNION LOOMS WORKS, Dept. 422, Factory St., Bensville, N. Y.

PEGE — MOZOLI — NEČISTA GLAVA.

Prilika, madaža paze druge kožne bolezni in izpuštanje, ki se pojavljajo običajno v polnem času, in ki kvarijo najlepša lica žensk, tako tudi moških — lahko opravite naglo s slovesnim zdravilom.

(Mladostnim balzamor) Ta čudežni izdelak rabi in priporoča dandanes na tisoča žena in moških; to ni navadni obliki na obraz, ampak zdravilo za ohranitev lepe polti. Ako ga rabite pravilno, odpravi iz kože vse bolezni in izpuštanje, gladi gube ter naredi krasen obraz.

Ta obliž je v zemlji SKRIVNOST MLADOSTI IN LEPOTE.

Cena enega lončka Mladostnega balzama je samo \$2.00 s popolnim navodilom glede uporabe. Vprašanje sanj v lekarni, ali naših pooblaščenih prodajalcev. Lahko ga tudi naročite naravnost v našem laboratoriju po pošti, za kar priložite samo za 25c znak, ostank boste plačali ko blago prejmete.

"VERVENA" LABORATORY, INC., 72 36 HARTFORD BLDG. CHICAGO, ILL.

EMIL KISS, BANKIR

133 Second Ave., New York City

EMIGRACIJA IZ KRAJA JE ZOPET ODPRTA. DO JUNJA MESECA 1924.

6426 OSEB SMĚ PRITI V AMERIKO.

Ako nameravate vašo šeno, otroke ali sorodnike dobiti sem, pišite takoj men in jaz vam vredim vse potrebno.

Polijam denar v domovino! Hranim vlogo! POTNIŠKI ODELEK!

EMIL KISS, BANKIR

133 Second Ave., New York City

VARČLJIVI NÁROD

VLAGA REDOVITO INVESTIRA RAZUMNO V

KASPAR STATE BANK

NAJVEČJI JUGOSLOVENSKE BANKI V ZJEDINJENIH DRŽAVAH.

1900 Blue Island Ave., vogal 19. ulice CHICAGO ILLINOIS

KAPITAL IN PREOSTANEK \$1,250,000.00

Pod nadzorstvom vladnih, državnih in Chicago Clearing House Acta.

Prodajamo parobrodne listke za vse potrebne družbe v Jugoslaviji in obratno. Izdelujemo listine (affidavits) za priseljenike, ter pošiljamo denar v stare domovine najceneje in najhitreje.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasa po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zednjene države (Ivan Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in na inozemstvo \$8.00.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year, Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglasu n. pr. (Julija 31-23) poleg valnega imena na naslovu pomeni da vam je s tem davcom potekla naročnina. Ponovito jo pravilno, da se vam ne moti list.

ČUDEN JE SVET, ČUDEN!

Konzumenti se pritožujejo, da je gazolin predrag in da bi morala njegova cena pasti.

Tovarnarji, ki čistijo naravno olje so se sešli na konferenci in zaključili javno, da je treba najmanj za mesec dni ustaviti produkcijo olja, da ne padejo cene. Na gospodarski strani nekega velikega dnevnika razpravlja člankar, da bi bila strašna škoda za človeštvo, ako bi padla cena gazolinu. Producenti, ki prodajajo gazolin pod ceno, celo primerja s tihotapci, ki prodajajo opojne pijače in jih imenuje gazolinake "butlegerje", kajti če se take manipulacije ne ustavijo, bo oljna industrija razorganizirana in na to pride kaos.

Na drugi strani imamo Shermanov protitrustovski zakon, ki prepoveduje pomanjkanje glede vpostavitve cen in snovanje trustov in podobnih kapitalističnih organizacij v svrhu ubijanja konkurence.

Justični tajnik semintje tudi prima kakšno trustovsko zvezo in jo obtoži na podlagi Shermanovega protitrustovskega zakona. Med tem ko je uvedeno sodniško postopanje proti enemu trustu, se snujejo že drugi.

Vse to so protislovja, ki jih proizvajajo sedanji gospodarski sistem.

Gospodarski sistem je tak, da osredotočuje bogastva. Ako se bogastva osredotočujejo, tedaj se osredotočuje tudi produkcija. To bi ne bilo nič slabega, ako bi vse ljudstvo imelo dobiček od osredotočevanja industrije. Ampak sedanji gospodarski red je tak, da ima od osredotočenja industrije korist le pest ljudi, najbolj bogatih ljudi, ki lastujejo industrije, drugim ljudem pa tako osredotočenje industrije škoduje, ker osredotočevalci industrije določajo cene strovemu in dovršenemu produktu. Ti osredotočevalci industrije postajajo monopolisti in kadar je industrija monopolizirana, so ti osredotočevalci industrije popolni gospodarji nad industrijo.

Ako na pr. industrijski osredotočevalci centralizirajo produkcijo pšenične moke, mesa, krompirja in drugih poljskih produktov, tedaj določajo oni, po kateri ceni mora farmar prodati svoje pridelke in po kakšni ceni jih mora plačevati delavce v mestu.

Če industrijski osredotočevalci centralizirajo produkcijo poljskih strojev, mora farmar plačati po tisti ceni poljske stroje, ki jih določijo monopolisti za produkcijo poljskih strojev.

Tako je s premogom, gazolinom in drugimi industrijskimi produkti.

Na pr. volne je danes več na svetu, kot jo je bilo pred izbruhom svetovne vojne. Farmaar dobi za volno izredno nizko ceno. Mezda v tovarnah, v katerih spreminjajo volno v sukno, se je le malo povišala, nasprotno so se pa stroji tako izboljšali, da se lahko reče, da so produkcijski stroški v tovarni nižji kot pred izbruhom vojne. Kljub tem faktom se obleka iz volne prodaja po pravih oderuških cenah, ki ne odgovarjajo cenam sirovine in produkcijskim stroškom.

Ljudstvu to škoduje. Da se odpravi monopoliziranje industrij, je bil sprejet Shermanov protitrustovski zakon.

Ako se oblastveni organi poslužijo te postave proti monopolistom, tedaj vsi zagovorniki monopolistov in monopolisti zakriče hkratu v dnevnem časopisu: "Nikar ne razorganizirajte industrije. Ako ne bodete poslušali našega svarilnega glasu, tedaj pride kaos v industriji, ki pomeni nesrečo za vse."

Iz tega sledi, da je današnji gospodarski sistem poln protislovij. Ako se dotaknemo enega zla in ga hočemo odpraviti, prihrumí čez nas še hujše zlo. Kaj to pomeni? Da se današnji gospodarski sistem ne da spraviti v prave toke s reformami, ampak da ga je treba vprav zaradi tega, ker se ne da reformirati, odpraviti in nadomestiti z boljšim gospodarskim sistemom v interesu vsega ljudstva.

O tem seveda zagovorniki monopolov nočejo ničesar slišati. Kajti njim ni še nikdar šlo za blagor in koristi vsega ljudstva, ampak pri njih vedno odločajo njih lastni interesi.

Ampak čas prihaja, ko bodo merodajni faktorji morali misliti na odpravo sedanjega gospodarskega sistema in da ga nadomestijo z boljšim gospodarskim sistemom. Znamenja so tukaj, da ta čas prihaja. Kdor ne vidi znamenj na severnem in srednjem zapadu, je prespal čas in ne sodi več v sedanjo dobo, ampak z njegovimi misli je sto let za duhom časa.

Humbugi!

Listi so te dni prinesli vesti o "šudečnem ozdravljenju" hromcev v znanem Lurdu na Francoskem in v Quebecu, Kanada, kjer je nekakšna božja pot. Ameriški listi poročajo o takih "šudečih" brez komentarja kakor poročajo o "plesiosauru" v nebrakih vodah, češ: kdoh hoče, naj verjame, kdor noče, naj si misli svoje. Business je business.

Novice o "šudečih" v Lurdu prihajajo periodično — kadar nanesemo politična potroba šudečih humbugarjev. Ko je Francija pričela odpadati od cerkve po ustanovitvi republike, se je mati božja "prikazala" v obakurni votlini pri Lourdesu in začeli so se goditi "šudeči" — za propagando proti odpadanju. Pomagalo ni nič, Francija je vseeno odpadla. Med vojno so francoski klerikanci prišli na površje in vlada je pričela delati kompromise s papežem, toda zadnje čase se je vlada zopet aprila v Vatikanom radi Nemčije in zopet je treba "šudečev".

Kako se gode ti "šudeči"? Tako kakor jih dela znani Come s pomočjo naravne avtosugestije. Ako si trdno zabiš v glavo, da moraš ozdraviti, se ti morda pripeti, da v ekstazi lahko stopiš ali giblješ živčno otrpelo udo za več ali manj časa, morda tudi za trajno. Ampak imeti moraš živo vero, pa naj bo ta vera v kulakaferske malike, staroslovenskega Peruna, luriške devico ali v naravni zakon avtosugestije; razvneti se moraš v tako ekstazo, da ne občutiš nobene bolečine. To velja za se gotove mrtvoudne slučaje, kjer trpe živci. In ti slučaj dajajo vodo za mlin humbugarjev, ki drže ljudstvo v prazni veri. Nikdar se niso poročali, da bi bila v Lurdu ali v katerem drugem "šudečnem" kraju rasla nova noga ali roka, ko mu je prejšnja odtrgana; tudi mrliča se niso obudili ti svetniki, da bi to bil dober šudeč. Ampak praznovernih vernikov to ne moti, niti se ne vprašajo, kako je to, da svetniki ali mati božja dela "šudeče" le v gotovih krajih, ne pa povsod, da si je moč svetnikov po naukih cerkve neomajena.

Da, šudeči se gode! Ampak te šudeče dela znanosti snanost, ne cerkev, je odkrila sredstva, da je brez malega le uničila kužno bolezen, ki so v srednjem veku strahno kosile po Evropi, da si je tedaj cerkev s svojimi svetniki stala na višku svoje moči; znanost je posušila močvirja na letnu ob Panamskem prekopu, uničila s tem strupene komarje in odpravila malarijo in rumene mrlice; znanost je odkrila serume soper kose, kolero, legar, da so nam te bolezni akoro že neznane; in znanost, ki je neprenehoma na delu, zdravilska veda, odkrije sredstva za odpravitve vseh bolezni. To bo šudeč! Ampak za ta šudeč se človeštvo ne bo zahvalilo humbugarjem, ki sleparijo na duhu revne ljudi v Lurdu in v drugih romarskih brlogi.

Onim, katerih se tiče.

Zelenjaki in patentirani lažniki v Kazimirovem kloštru, ki napadajo S. N. P. J., naj si zapomnijo sledeče:

Ako bi ne bilo svobodnomislilnih Slovencev v Ameriki, bi tudi ne bilo Slovenske narodne podporne jednote. Če bi bili vsi ameriški Slovenci pred dvajsetimi leti zadovoljni s dvema katoliškima jednotama, ki sta takrat že obstajali, bi ne bili ustanovili nove jednote na nekatoskiški podlagi. Da je bila nova jednota potrebna in da najbolj ugaja slovenskim delavcem v Ameriki, dokazuje dejstvo, da je v dvajsetih letih (pravzaprav je stara le še 19 let) narasla na 31.062 članov v članskem oddelku in 15.127 članov v mlad. oddelku, skupaj več kot 46.000 članov. Pa naj vaše jednote, ki so starejši in pri katerih ni socialistov in svobodnomislecev na čelu, pokažejo tak napredek!

Predno boste, mali nič, razbili vid te mogočne trdnjave zavednega slovenskega delavstva v Ameriki, si boste razbili buče, pa naj so vaše tikve še tako trde! Pazite torej na svoje buče!

Protivojne demonstracije na Dunaju.

Dunaj, 31. jul. — Protivojnim demonstracijam na Dunaju, ki so jih priredili socialisti in razni pacifisti ob devetletni izbruhu vojne, so sledili izgreli. Nekaj oseb je bilo ranjenih in mnoge aretiranih.

Šele zdaj!

Franciškasni kosarji, ki strljajo z bezgovkami na S. N. P. J. v blaznih sanjah, da je "reformirajo", so šele zdaj odkrili našelno izjavo naše jednote. Ta izjava — temeljni kamen naše jednote — je bila sprejeta na konvenciji v LaSalle, Ill., leta 1907, torej pred šestnajsetimi leti — in šele zdaj so jo opazili! Šele zdaj jih je spekla!

Patentirani lažniki, ki lažejo o S. N. P. J., da se kar kadi, so pa omenjeno izjavo hitro zamenjali s Molekovo resolucijo in povedali svoji navalni čredi, da je treba za Molekovo resolucijo treh konvencij ali treh referendumov, če se hoče odpraviti ali izpremeniti. Naši člani — če med njimi sploh kdo čita franciškasne kosarije — se naravno smejejo, čreda pa lahko verjame kar hoče.

Najlepše pa je to: kadar šikski kosar namena hudiča na steno, takrat vselej zavili tudi marioneta v Jolietu!

Razprava o zavetišču in tiskarni.

West Newton, Pa. — Ker se v Prosveti vrši razprava glede zavetišča, bi tudi jaz prošil za malo prostora, da povem svoje mnenje.

Popolnoma se strinjam s bratrom Fr. Zajcem in Chicago, ki piše v "Prosveti" z dne 18. julija, naj se najprej polno, koliko naših članov bi bilo pripravljeno iti v tak zavod, kakaj, kakor dolgo nam, oz. glavnemu odboru ni znano, koliko oseb bi šlo v zavetišče, tako dolgo ne moremo ukreniti nič gotovega. Jas sem mnenja, da se jih sploh ne bo toliko oglašilo, da bi se sploh graditi zavetišče ali kaj podobnega. Mislil pa to raditega, ker vsak, ki ima le kakšega svojega (mislim sorodnika in prijatelja), na bo rad zapustil letih in se podal v nekaterih slučajih v več sto milj oddaljeno zavetišče. Takih, ki nimajo tega nobenega svojcev, je pa, mislim, jako malo med nami. Mogoče sem uspešnega mnenja, toda ako bo glavni odbor upošteval nasvet brata Fr. Zajca, bomo v tem kmalu na jasnem.

Nadalje omenim, da ako bi sgrajili zavetišče, isto ne bo tako priljubljena stavba in kraj, kot se nekaterim zdi. Taka ustanova bo morala imeti nadzorilnika, ki bo moral skrbeti za mir in red med s svojimi podložnimi. To pa je včasih nemogoče brez strogoosti in tako se lahko zgodi, ako se v začetku tudi priglasi dosti osemogilj, da bodo pa pomoje iz raznih vzrokov zapuščali zavetišče. Enemu ne bo dobra postrežba, drugemu ne bo zdravnik dober, tretji ne bo hotel nič slišati od kakih disciplin, čet, tu imam svoj kot, kaj me boš komandiral itd. Mnenja sem tudi, da bi člani v zavetišču več potrpeči, ako bi imeli v zavodu tuje ročne vposlene, kar seveda pri nas ne bo in to bo zopet en vzrok več za nezadovoljnost.

To vse navajam iz vroka, da bi članstvo nekoliko globlje premišljevalo in o tem razpravljalo, in sicer prej kot bi s gradbo pričeli, da ne bo po par letih kakšga kislega razočaranja, kot smo ga že doživeli zadnjih par let, radi organizacije Jugoslovanske republiškega združenja. Koliko je bilo navdušenje za to organizacijo v začetku in potem par let, ko se pa republika v Jugoslaviji ni dala kupiti kot se hlebec kruha — kajti republika je odvisna od jugoslovanskih prebivalcev in ne od nas, ki smo v Ameriki — je pa bilo vpitje in zabavljanje na tiste, ki so stvar vodili, pa je zaradi opravičljivih vzrokov mislo mogli izvesti.

Bodimo torej previdni z zavetiščem, posebno glavnemu odboru priporočam, naj preudari vsak nasvet ali opomin, najhbo za ali proti, kajti članstvo kot ga imamo, je danes navdušeno, jutri se hladno, po kratkem času, ko ni takojšnjega uspeha, pa se zabavlja in v največ slučajih vali krivdo na voditelje, ne glede na to, ali ima vroke ali ne.

Mogoče bom dobil dosti kritikov, pa kljub temu se ne bojim povedati svojega mnenja, kaj mi aliim glede zavetišča. Že brat Zajec je omenil v št. 167 "Prosvete", da se ameriško delavstvo vse premalo briga za socialno zavarovanje. To je resnica, in sicer bridka resnica. Ko bi se ameriško delavstvo bolj brigalo za sebe kot se v resnici, bi lahko imeli v

Meteoriti.

Mr. Joe. Klepec, drobtinar iz Jolietu, ki rad misli pramo slamo, je sicer še star naselnik, toda v znanju glede naravnega zakona asimilacije je še vedno "greenhorn". Staro dejstvo, da tuje narodnosti, ki se stalno naselje in pomešajo med prebivalce drugega naroda, izginejo, oziroma se asimilirajo, mu je s devetimi pečati zapечатena knjiga.

Mr. Klepec piše v A. S., da so slovenski socialisti v Ameriki "svrgli" narodnost, se smatrajo internacionalcem in s tem so se sami obsodili na narodno smrt.

To je podla opravičanje. Kdaj in s čim smo socialisti svrgli narodnost? Mar s tem, da smo v eni internacionalni e socialisti drugih narodov? Ni res! Ravno narodnost je pogoj mednarodnosti; brez narodnosti ni internacionalizma. Zato smo slovenski socialisti v Ameriki organizirani najprej narodnostno v slovenski sekciji, potem v Jugoslovanski socialistični zvezi in nato šele v ameriški socialistični stranki in skosi nje v internacionalni.

Katoliška cerkev je tudi internacionalna, torej je po Klepečevi logiki satiralka narodnosti.

Ne briga me, kaj piše pater Bren. Pred sedmimi leti sem pisal v ravno tam listu sledeče: "Naj danes popolnoma in za vselej prenehajo naseljevanje Slovencev v Ameriko, utonemo ameriški Slovence v petindvajsetih letih. To se pravi: naši sinovi in vnuki bodo še tukaj, toda na bodo več Slovenci, bodo Američani!"

To podpišem še danes. Ne morem pa pomagati, če se pater Bren strinja s mano. V tem osiru ima prav. On je seveda mednarodni v klerikalnem smislu. Njemu je vera nad narodnostjo; on prej zataji narodnost kot vero. On "ne prodaja duš za narodnost". To se glasi blaznilo. Business ne pozna narodnosti.

Nišče se ni sam obsodil na narodno smrt. Obsodilo so nas razmere, ekonomske razmere dešele, v kateri smo se naselili pristojevoljno, pogumni senka od le slabih ekonomskih razmer v starem kraju. Željni takon teh razmer nas je zapeljal neizogibni usodi "Easton" je deklariral sentimentalnosti, Editha resitev bi bila, da se izselimo "en mase" nazaj v staro domovino, če hočemo, da bodo naši otroci "narodno-šuteči" Slovenci. Povejte rojakom, naj to store! Koliko se jih odzove?

vsakem okraju (county) svoje zavetišče in na stroške delavcev, ampak vzdrževati bi jih morali tisti, pri katerih se delavci izgarajo ali pa ponebrežijo.

Socialistična stranka, ki se je nekateri boje kot vrag kriša, ima socialno zavarovanje v svojem programu in ko bo dovolj močna, ga bo tudi uvedla. Kdaj bo dovolj močna, pa je odvisno od nas samih. Delujmo torej na to, da bomo imeli v vsakem okraju svoje zavetišče, v katerem bodo vsi onemogli iz okraja dobili priložnosti, kdor pa ne bi hotel iti v tak zavod, naj bi dobil penzijo za dom. Ne sme in ne drugo pa ne sme iti na stroške delavstva, temveč kot se še omenil, iz Jepov stih, ki ne sejejo in ne žanjejo, pa vseeno žive, namreč od potnih srag stih, ki nimajo kam položiti svoje glave.

Za nas Slovence same bi bilo zavetišče preveliko finančno breme, pa tudi preveč raztreseni smo, da bi si skupne kaj sgrajili. Mislite si potne stroške onemoglih samo tja, pa ko bi kateremu ne bilo povšeči, se nazaj. Vse to in še drugo priporočam bratom v preudarek. Naj me člani ne sodijo prečno, ako nisem za zavetišče. Sem za to, da se onemogli pomagajo. Kako? Omenil sem zgoraj. Zato še enkrat ponovim: Socialistična stranka ima dober in načrten program ali načrt, kako zmanjšati bedo in trpljenje ubogih delavskih trpinom. Pristopite k stranki in pridobite sanjo, še druge. Čim več članov v stranki, toliko prej bo izvršen načrt in imeli bomo zavetišče ne samo Slovenci, temveč vsi delavci. In ne samo zavetišča, tudi raj na zemlji si lahko ustvarimo, ako se nekoliko potrudimo: — John Langerholc.

Great Falls, Mont. — Ker je dovoljeno vsakemu članu, da v "Prosveti" lahko pove svoje govorice glede zavetišča in tiskarne, se podajam tudi jaz na delo, če

Slovenska mladina v Ameriki več slovensko, to je treba pri Govorci slovensko — za silo je sila. Sicer pa tista "slovenska" ki jo imajo ogromna večina tujih Slovencev, tista strangleška slovensčina — čim je ni, tem bolje!

Kdo je kriv? Amerika! Ali ki živijo, katerega "partiparceli" smo, naša mladina je še bolj. Starši, šola, pridige, kevi in vse drugo ne more tega drugačiti. Kruh je prvi — in dajajo Amerikanci. Ekstremna prva, in mi bi radi dali našim vsem dobro eksitenco. Kakaviljo akademsko ali tehniško, ta pa je ameriška. Tu ne Slovence navadno govori materni jezik le v materji očetom, zunaj hiše pa pozna iz enostavnega razloga, ker koristi, ni mu potreben. Pa magajte!

Morda bi bilo kaj, če bi Slovence naselili v eni naselbini, ki bi izključili vse druge narodnosti in se popolnoma pred zunanjim ameriškim svetom — to pa ni mogoče. Naj se Slovenci, kar jih je na svetu, se v Ameriki, utonejo v Če bi se vsi Slovenci naselili v mo v Chicagu, bi jih bilo komu zapadno stran mesta. To je na primera, kako malo nas je, kako veliko je tukajanje Slovmorje, ki nas golta.

Rojaki poangleženih imen sem jih zadnjič našel v tej ni, niso socialisti, ne da bi vedel o tem, prej pa so katoliki. In jaz jih ne gramam. Poangleso si imena radi izgovorjajo, si jih delodajalci lažje zapamtujejo. Zopet ekonomske razmere! Ničeno je, če, kako si Amerikagrijejo jezik s pravilnim izgovorjanjem naših imen. Ako hoče Klepec, da bo Američan pravilno njegovo ime, ga mora sati Clapeta, drugače je Klipo.

Kje so potomeci prvih ameriških Slovencev? Kje so njihovi sinovi in hčere, vnuki in pravnuki? jih poznam? Mar so med našimi organizacijah? Niso! vemo, kje so, da si jih je na ne. Morda niti ne vedo, kateri narodnosti so bili njihovi oči najbrž mislijo, da so bili "Američani". Tako ob tudi z našimi tomi.

Ne butajmo z glavo ob skrbimo pa, da bodo naši potomeci srečni in svobodni ljudje, pa industrijski sužnji kot smo.

K. T. J.

ravno nisem zmogel za to. Povda se popolnoma strinjam s tom Taveharjem. Ali kako denar? Mnenja sem, da naj bi dal delnice po pet dolarjev vsak član naj bi kupil samo en slučaj, da bi kateri član ne dal plačati naenkrat, naj bi dal priliko na odplačevanje sešne po 25c. S tem bi dospeli vsoto denarja \$140.000 od 56 članov in članic. S tistim denarjem bi kupil lahko zemljo za osirotelih članov SNPJ. in p. ukarno. Vem, da bodo nek člani proti, toda brate in sestre, dobro je, da premislimo, kaj bi last nas, članstva S. N. P. Pogledjmo malo nazaj, kolikso darovali drugim narodnostim, česar nimamo sploh nikake st. Dajali smo za Rdeči križ pet dolarjev vsak, prispevali kili armadi in Y. M. C. A. itd. smo se izkazali, ali bi ne bilo želostno, da bi pustili te brate in sestre, ki so nezmislno delo in morajo iskati pomoči drugim narodnostim?

Lahko pomagamo našim tom, samo vzeli naj bi vsake eno delnico za pet dolarjev, na delo in dom za naše bolne te in sestre bomo imeli; tako di lasno tiskarno. Ker smo imeli liko ertvovali, dajmo še tistih dolarjev, s čemur bomo omariskateremu bratu ali sestro, obenem pa tudi ustanovo svojo tiskarno, last član S. N. P. J. Koliko čistočav, če jednota zmerom potrebuje do 500 jednotlivnih društev, rabi kake tiskovine, za katero plačevati privatnim tiskarim podjetjem za oduške? Zakaj bi tiskarne ne imeli in bi denar ter delo ostalo našim bratstvom? In tiskar ki bodo delane doma, bodo prav tiskane, drugi pa tisk javendan kakor je njih v. Pa tudi pokažejo ne, kaj so skali, dokler ni plačano. Kaj napravijo narobe, se je

varjajo in zavražajo prizadetega z li's your fault. Nedvomno bi vsa društva podpirala svojo tiskarno in v petih letih bi se izplačala.

Poglejmo organizacijo Woodman of World, ki šteje 140.000 članov. Tudi oni gledajo, da bodo ustanovili svoje zavetišče, za svoje brate in sestre, da vsaki član kupi eno delnico, ki stane \$10, ter da plača vsak deset dolarjev naenkrat ali pa 25c mesečno. In ko je prišlo na naš lokal v Great Falls, z vprašanjem, če smo zadovoljni, je bilo glasovanje med 1400 člani soglasno za ustanovitev takega zavoda, kakaj članstvo se je zavedalo, da bo to njega lastnina in da bo v pomoč bratom.

Dragi bratje in sestre, ali bi mi zaostajali? Nikakor ne. Dajmo, da bo tiskarna S. N. P. J. nas preskrbovala že za leto 1924 z vsem, kar bomo potrebovali in da se bodo naši potrebni bratje in sestre že spomnili nahajali v svojem domu, kjer se bodo počutili bolj doma kot pa kje drugje. — Dom je dom in doma je vse prav.

To je mnenje od moje strani, predno bo članstvo na seji našega društva o tem razpravljalo. Kako se bo članstvo našega društva izreklo, bomo poročali kasneje. Cenjene brate društva pa pozivljamo, da se vsi udeležite seje dne 11. avgusta in poveste svoje mnenje. Gre se za zavod in podjetje, ki bosta naša last, torej vsi skupaj na sejo dne 11. avgusta, to je v soboto zvečer pri bratu Justinu.

Z bratskim pozdravom! — John Ponikvar, tajnik in blagajnik.

St. Louis, Mo. — Par tednov sem se je zopet razvila propaganda med članstvom. Vse naenkrat: prvo, da kupimo tiskarno, drugo, da zgradimo zavetišče. To je vse dobro, da se člani od časa do časa malo prebudijo in za kratke čas spet zaspijo. To je še stara pesem med nami. Člani dobro vedo, da je bilo že precej pisanja in propagiranja in tudi računanja za tiskarno in njeno opremo pred par leti nazaj. A da so člani res mislili imeti svojo tiskarno, bi jo bili danes gotovo imeli, in tudi plačana bi bila.

Ni moj namen koga kritizirati, le malo čudno se mi zdi, da pri nas vedno česa zmanjka. Znakovi ni poguma, drugič ne volje sloga in kar je najglavnejše: odločnosti. In volja odločujoče. Ne mislim, da je tako silno težko tiskarno kupiti in jo upravljati. Ako res tiskarna stane od \$15.000 do \$30.000, smo tu, da plačamo vsak 50c ali \$1.00 v blagajno in takoj je račun poravnat. S tem je stvar končana za vedno. Zdi se mi, da se nekaterim članom vidi tiskarna nekaj čudnega in strašnega. Toda če le trenutek pomislimo in vrnemo v obzir, da naša jednota šteje 30.000 članov, se nam vidi to le mala stvar. Mislim, da ga ni med nami člana, ki bi se protivil plačati 50c in mogoče dolar v tako svrhu in stvar bi bila urejena.

V ta namen je bil izbran odbor, naj se informira, koliko bi stala tiskarna. Če je ta odbor še pri življenju in moči, bi bilo dobro, da se znova sestane in da proračun članstvu, koliko bi stala za nas potrebna tiskarna, ki bi odgovarjala enotnim zahtevam. Odbor naj bi tudi dognal, če jo res rabimo, in mi smo tu, da jo kupimo. Ni treba o tem predmetu zopet voditi tolike propagande spet do druge konvencije.

Če bi bil gospod Amundsen toliko študiral in ugibal, bi ga nikdar ne bilo na južni tečaj, ali on je vzel vse v obzir in se podal na pot. Tako je dosegel cilj in prišel do tja, kamor ga je vlekel srce. Med njegovim potovanjem in našo tiskarno pa je velik razloček. Torej pravim, da ni nikak čudež, če bomo kupili tiskarno in tiskalne stroje. Stvar bo lahko takoj rešena in imeli bomo svojo tiskarno.

Zadnje čase je mnogo pisanja o zavetišču. Radi tega zavoda ne bom razpravljaj, rečem samo toliko, ako res ne moremo kupiti ni tiskarne, kako moremo tedaj govoriti o zavetišču, katero stane mnogo več. Oboje na enkrat pa ne moremo storiti. Podajmo se na delo in kupimo eno, to je tiskarno in potem bomo razpravljali o zavetišču. Na ta način bomo prihranili čas in papir.

Pri naši jednoti imamo združevalni odbor in jako dobro bi bilo, da bi ta odbor čimveč deloval in vodil pogajanja z drugimi slovenskimi društvi, da bi se spojila s S. N. P. J. Potem bi imeli večjo potrebo, pa tudi večjo moč in ta-

ko bi res lahko kaj ukrenili za zavetišče. Toliko za danes.

Z bratskim pozdravom! — Jakob Stancic.

Chicago, Ill. — Razprava o zavetišču in tiskarni ni našla med članstvom S. N. P. J. zanimanja kot smo pričakovali. Če vzamemo v poštev število članstva v jednoti, smem reči: zelo klaverna razprava je to. Večina kar je bilo do sedaj priobčenega, je bilo od članov iz Chicago, edino društvo, ki se je sedaj zavezalo za zavetišče, je društvo "Slavija" št. 1 SNPJ. Mogoče si članstvo misli pri drugih društvih, da ima to društvo, ki je nastarejše pri SNPJ, celo krdelo članov, ki so kandidati za zavetišče in da se člani tega društva zato tako zavzemajo za zavetišče. Temu pa ni tako, to društvo je že ne več sejah razpravljalo in tudi dalo v javnost resolucije in razpravo po posameznih članih, tikajoč se zavetišča. In nima do sedaj v svoji aredi nobenega člana, ki bi bil upravičen do zavetišča, če se ustanovi.

Ker sem član gori omenjenega društva, hočem tudi nekaj prispevati k razpravi o zavetišču in tiskarni. Prvo hočem razpravljati o zavetišču in kritiki, ki je bila izražena napram gl. odboru SNPJ, ki je stvar zavlekel po mnenju nekaterih članov. V tem sem jaz čisto drugih mnenj. Če se išče krivice, jih moramo iskati tam, kjer so. Gotovo je, da so glavni odborniki za zavlečanje indirektno odgovorni. Direktna krivda pa odpada na delegata zadnje konvencije, ki je nalagala vse na glavni odbor. Jas mišlim, da je bila konvencija zadosti velika, da bi izmed delegatov izvolila odbor, ki bi imel nalogo izdelati načrt, in ga predložiti članstvu na splošno glasovanje. Če ni smo naredili tega, moremo kritizirati najprej sami sebe, to mišlim vsaj tisti, ki so bili na zadnji konvenciji. Paziti je treba, da ne bode na prihodnjih konvencijah ponavljali te napake. Kakor sem že omenil, je razprava od strani članstva zelo klaverna. Pričakovati je bilo, da se bodo odzvali za idejo vsaj tisti člani, ki bi bili željni iti v zavetišče. Dosedaj se ni oglasil niti eden. Tudi društva, ki imajo v svoji aredi take člane, niso dosedaj dala nobene izjave k razpravi o zavetišču. Po tem zanimanju bi se dalo soditi, da ni med članstvom naše jednote članov, ki bi šli v zavetišče. Če pa vzamemo v poštev v srce segajoče prošnje od članov, ki so čitane na vsaki društveni seji, pa s temi dokazi lahko sklepamo, da je za jednoto zavetišče zelo potrebno in da brez lastnega zavetišča ne bomo mogli biti dolgo, za to ker ga že sedaj potrebujemo. Čimdalje ga bomo odlašali tem večje stroške bomo imeli z ustanovitvijo.

Mnogo se naglašalo o natančnem načrtu za zavetišče, in nekateri člani so se spustili v svoji razpravi v datanje, kar je zelo potrebno in priporočljivo, ker se da je s tem gl. odboru vsaj deloma nekoliko osnutek, kakšno zavetišče si predstavlja članstvo. Razumljivo je, če bi se več društev zavezalo za to in bi podalo svoje mišljenje, toliko lažje bi bilo glavnemu odboru izdelati zadovoljiv načrt.

Ni pa velikost zavetišča, in natančni detaili njegove uprave največja važnost za tiste člane, ki se zanimajo za idejo. Jas mišlim, da je glavno, da pridobimo članstvo naše jednote, da glasuje, da se zavetišče ustanovi. Pa če bi bili z iniclativo vred predložili članstvu še tako praktični načrti, bi bilo vse zaman, če se članstvo samo ne zaveda, da je potrebna taka ustanova jednoti. Gotovo bo tu argument, da bode s zavetiščem stroški; za to kar priznamo da bode. Saj so z bolniško podporo, poškodnino, z upravo, glasilom in posmrtnino tudi stroški. Za to smo se pa organizirali v jednoto da vse to vzdržujemo. Nek član je svetoval, da bi se zavetišče ustanovilo iz prostovoljnih milodarov od društev in posameznikov. Ta nasvet je čisto nepraktičen ter zato neizvedljiv. Ker zavetišče s milodari med nami je že bilo ustanovljeno, in sedaj je mnogo let sli, kakor pravijo nekateri darovalci, da sta ga zadržala v to spanje dva odlična rodoljuba. So pa še drugi razlogi, da nisem za tako zavetišče. Jas sem vedno bil in ostanem sovražnik milodarov, ker se mi vidi, da je prosjačenje zelo grda pega na civilizirani slovenski družbi. In bi bilo res kakor br. Taucher pravi, poniževalno za člane, ker bi tako zavetišče imele pravi pomen zavetišča, kot jih

imajo kapitalistične družbe pod imenom dobroteljske ustanove.

Tako zavetišče bi med člani ne imelo nobene privlačne sile, ker bi se člani čutili ponižani iti v zavetišče, za katerega niso prispevali. Če pa član plačuje redno mesečno za zavetišče, bo pa v slečanju potrebe ponosno zahteval, da se ga da v zavetišče, kakor zahteva sedaj podporo v bolniški, kar bo imelo ves drugačen pomen. Pri plačevanju bolniške podpore se ne vidi nikomur poniževalno, če jo sprejme, ako je do nje upravičen. Za to naj bo zavetišče jednotina ustanova, za katero naj prispevajo vsi člani in članice ter naj bode v služanju potrebe vsi enako upravičeni do njega. Vem, da bo argument nekaterih članov, da ga ne potrebujejo, ker so oženjeni in razni drugi izgovori. Če se poslužujemo teh argumentov, moramo imeti na vidiku to, da tudi bolniške podpore ne potrebujemo, dokler smo zdravi, pa smo vendar zavarovani za bolniške podpore. Tudi v poškodninski sklopi plačujemo, pa smo vendar tisti srečnejši, ki nismo prejeli nič iz tega sklada. Zato raztolmačimo članstvu, ki se ne zanima za jednoto, in ga poučimo, da bo zavetišče jednotina ustanova, ki se jo bo lahko vzdrževalo s malimi mesečnimi prispevki, do katere bodo člani in članice v služanju potrebe upravičeni.

Priobčen je bil tudi nasvet, naj bi se združili s hrvatsko organizacijo, da bi skupno gradili zavetišče. Če se kaj ustanovi, naj bo popolnoma naše, saj bomo če bo prostor dopuščal, proti mali škodnjini sprejemali v zavetišče tudi člane drugih organizacij.

Kaj pa s lastno tiskarno? V tem sem pa jaz zelo pesimist, ne vidim takih dobrih kot nekateri drugi člani. Pri nas je zelo razširjena ideja, da nas izkoristijo privatne družbe, da vlečejo od nas dobičke. Posebno tiskarno, v kateri se tiska "Prosveta", smo imeli mnogokrat v mislih, da je z našim delom postala to, kar je. Če pa gremo v druge tiskarne, se pripravimo, da so drugod cene še višje. Če bode stroški za list manjši, ako bomo imeli lastno tiskarno, je vse odvisno od vodstva tiskarne. Priprisan sem, če bo vodstvo vzorno, bomo uspeli s tiskarno in ne smemo v prvih letih pričakovati nobenega dobička, ampak prej izgubo. Ker ne bomo morali konkurirati s čimkoli tiskarno, ki so razvile svoja podjetja do višine. — Frank Aleš.

Rock Springs, Wyo. — Ker so se začeli oglašati člani s raznimi idejami za jednotno zavetišče na podlagi resolucije, ki je dana članstvu na razpravo, sem se naš menil tudi jaz nekaj napisati. Jas sem za to, da s zavezno počakamo vsaj še nekaj let, kajti vzrok je več. Največji vzrok je, ker smo še premajhni po številu. Delujmo še za večje združenje, tako da se bo naše število podvojilo, potem bi že upal, da bi se dalo napraviti primerno zavetišče.

Če se osiram na razpravo hrvatskega, ki jo je precej dobro utemeljil, sveda ne vno, je skoraj res boljše, da odločimo. Upam, da bo prišel kak član iz z boljše utemeljevanje v javnost.

Ne smemo pozabiti, da imamo že sedaj stroške, ki jih komaj zmagnemo. Večina članov S. N. P. J. dela po rovi, ki pa baš sedaj ne obratujejo kaj prida. Povprečno naredo po stopetdeset dni na leto. Če bi bili vsi samci, bi še šlo, s treba je upoštevati one z velikimi družinami, ki plačujejo že sedaj povprečno po pet dolarjev mesečno za vse skupaj društvu in jednoti.

Na podlagi računov brata Zajca bi prišlo še nekaj 33 centov na mesec za vsakega člana. To pa še ni všteta naklada, s katero bi plačevali dolg, ki bi ga z ustanovitvenjem podjetja napravili. Dalje moramo računati, da bomo imeli precejšnje stroške s pošiljanjem članov v zavod. Upoštevajmo vzhodne in zapadne države. To bode precejšnji stroški, ker bo marsikateri član tudi potreboval spremljevalca. Pri tem bode težko. Vzemimo na primer društvo tu v Wyomingu, ki je bolj malo in ima poslati člana v zavod. Društvo je malo in šteje okoli petindvajset članov, stroškov pa bi s tem imelo 33 centov dolarjev. Tu bi bili torej stroški, ki bi jih društvo s tako malo člani ne zmagovalo.

Vprašanje tudi nastane, kake člane bi pošiljali v zavod in kdo bi jih kot take odločil. Po mojem mnenju bi bili to tri vrste članov, in sicer pohabljeni, od starosti oslabljeni in če vzamemo še bolniške s kroničnimi boleznimi, mogo-

če tudi bolnike za neozdravljivo boleznijo, ki bodo kot taki tudi ostali v zavodu dokler ne ozdravijo. Kar se tiče ostalih dveh, pa dvomim, da bi hoteli ostati v zavodu.

Veliko siromakov je že bilo po raznih zavodih in nihče več ne želi nazaj. Zakaj? Zato, ker v zavetišču niso popolnoma prosti. Vsak zavod je pod nadzorstvom. Stari delavci pa nadzorstva ne marajo, vsak želi imeti po svojem okusu urejeno stanovanje in tako tudi hrano. V zavetišču pa bi ne bilo drugače kot za vse enako in istočasno.

Kar se tiče opojnih pijač, bi bile v zavetišču gotovo prepovedane, koliko pa dadeš ljudje upoštevajo prohibicijo, tudi vemo.

V našem kraju (countyju) imamo takozvano farmo za uboge in sem se že pripravljal, da nočem nikoli stati na tisti farmi. Tako je in tako bi bilo najbrže tudi na naši. Nastavljenec bi moral plačevati, če bi bilo v zavodu dvesto članov ali pa petnajst. — L. Demahar.

Gross, Kans. — Na svoji redni seji dne 15. julija je društvo "Zvonček", št. 206 S. N. P. J., vzel v pretres zadevo nameravane ustanove — zavetišča — ter se pridružio v tej razpravi društvu "Slaviji", št. 1, uvidevajoč, da bi bilo članstvo mnogo bolj ustrezno pri odločanju za tako ustanovo, če bi imelo nekakšen provizoričen načrt, kako se bo vsa stvar počela. To more le glavni odbor ali odbor za zavetišče najbolje vedeti. Članstvo bo tudi raje soglasovalo za tozadevno resolucijo, če bo imelo pred seboj načrt, za katerega glasuje. Članstvo ve, da potrebujemo zavetišče, da bomo res imeli nekje svoj dom, kadar postanemo nesmožni za delo. Živimo v dobi kapitalizma, kateri stremi za večjim profitom ter se ne briga za usodo svojih lakrpišanih. Torej si moramo pomagati sami, in sicer še sedaj, dokler smo šli in zdravi. In to storimo z ustanovitvijo zavetišča.

Od več strani svetujemo, da bi šli v zavetišče le tisti bolni člani, katere bi veselilo. S tem se posebno ne strinjam. Naj bi bil vsak prisiljen. Vsek bolnik, član ali članica, ki je že več časa na bolniški listi, v zavetišče ali pa naj se mu ustavi bolniška podpora. Da bi na ta način član moral zapustiti svojeje, ga ne opravičuje. Če zdravnik bolniku svetuje spremembo podnebnja, navadno isto vsak bolnik stori brez odzira na svojeje.

Po državah in okrajnih sirtičnicah je tudi nekaj podobnega; ko je človek nesmožen za delo, sme v zavod, kjer dobi hrano in stanovanje (seveda ne najboljšo). Kdor noče stati, je pripuščen svoji usodi. Če bo nameravano zavetišče le za tiste člane, ki hočejo notri prostovoljno, potem se bodo mogoče nahajali v njem le tisti člani, ki so zavarovani za nizko bolniško podporo. Nasprotno člani, ki so zavarovani za višjo bolniško podporo, na primer, \$1.50 do \$2.50 polovično, bodo lažje zavetišča. Nahajajo se lahko kjer hočejo, ker s toliko vsoto se je pomalše preživeti, če ni posebnih zdravniških stroškov.

Jednota bi morala izplačevati visoke bolniške podpore in vzdrževati zavetišče mogoče z visokim izrednim assessmentom. (Kake kislo obraz vidimo, ko je treba plačati eden ali drugi izreden assessment, je vsakemu znano.) Šmele lahko rečem, da se drugače ne bo moglo vzdrževati. Temu se po mojem mnenju izognemo le, če bo vsak moral v zavetišče, ker vem, da je s vsemi enako stroškov ter bi isti, ki so zavarovani za višjo v bolniško podporo, pomagali pokrivati vzdrževanje tistih, ki so zavarovani za nizko bolniško podporo.

Zadnji odstavek ne gre na kredit društvu, ampak plaču teh vrst. Sedaj, ko to pišem, vlada peklenška vročina. Živo srebro je v senci splezalo na 112 stopinj nad ničlo.

Za društvo št. 206. — John Sular, tajnik.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Senec, Ill. — Mollo bih uredništvo, da pusti ovaj članek kroz naš organ i da istog uvrsti u hrvatskom jeziku, ako je ikako moguće radi samog našeg hrvatskog članstva in odjedini odborika, koji vrše funkcije u odeljku S. N. P. J. Najprvo ču se obrnuti na samo članstvo in odeljke odborika

ke. Mnogstvo našeg članstva, osobito Hrvata, Srba i Crnogoraca stupa u našu potpurnu organizaciju, koja je jedina najveća organizacija sa centralizacijom, tako da je jednaka za manje in za veće odeljke.

Naše članstvo uzima malu pažnju za čitanje odeljčnih pravila i našeg organa, kojeg svaki član dobi je jednom tjedno, tako da u slučaju nepogodnosti ili bolesti pada krivnja na odeljčne odborike, ako nije sve u redu. Brat i sestre! Ako niste u stanju, da pročitate točno naš organ "Prosvetu", pošto se svj piše u slovenskom in za neke pojedince je teško za sve sitnice razabrati i pročitati, vas opominjem u ime lakšeg rada i za dobro svih nas, i našu organizaciju, proučite boljše naša pravila, pošto ista svaki od nas, koji znače čitati i pisati može dokle, da prouči.

Nama je dobro znano, da od nas najamni radnika ima mnogo što smo došli preko oceana, da nismo pohadjali niti niže ni više škole iz razloga saboga poredaka, pod kojim smo se odgajali u bljudi isirotniji. A sad, kod smo ovdje u zemlji kapitala, koji iz naših žila silje svaku kap krvi i nismo u stanju, da pohodjamo ono što je naučno i prosvjetno, nam ne pristaje ništa več; da ujedini mo naše radne sile i ruku u ruku pravimo naše potpurne organizacije, kao i političke in proučavamo jedni druge u svemu, da što skorije dojdemo do slobode

radnih masa. Čitajmo naše radničke knjige i novine, kojih imamo svakog dana nešto poprimiti za boljših svih nas in samog sebe. Zello bih pregovoriti par riječi osobno s odborikima odeljaka, osobno tajnika, da uzmu bolju pažnju, što se tiče prestupni lista. U više slučajeva stigme p. l. od člana, na istem nije naznačeno, koliko je star, koliko ima bolne potpore ili osmrtnine itd. To je teško za drugog tajnika, da odmah iznađe i da vodi točno svoje knjige. Zato bračo i sestre, uzimate više pažnje na samu stvar, pošto naše potpurne organizacije ne ovise o pojedincima, već o nama svima.

Isto opomenjem naše članstvo odeljaka broj 486, da posleđa svoje redovite sjednice, koje se obdržavaju svaku treću nedjelju u mjesecu u Union Halli. Braća in sestre, naš odeljak je osnovan prije par mjeseci, a vidi se vrlo lijepi napredak, unatoč svima slabim radni prilika, koje su nas opkolile. Još med nama je prilika broj neorganizirane braće; gledajte, da isto dobijemo u naše redove i da radimo zajedničkim radom u dobro nas svih. — John M. Frpich, predjednik odelj. 486.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Mulberry, Kans. — Vsi do smo pričeli v številki 164 z dne 14. julija. Za sredino isdaje, kakor ste želeli, je bil prepozno. Pozdrav!

VABILO NA PIKNIK

kateraga priredi

SLOVENSKOPEVSKODR. "LJUBLJANSKIVRT"

dne 5. avgusta, t. l., v navadnih izletniških prostorih pod Hrautom v Avon Park'u, Giar'd, Ohio.

Vabi se rojake iz Girard, Niles, Warren, Youngstown's in vse blišnje okolice, kar nas pričakuje obilo zanimivega smeha in dobre zabave je dobro, da bi se večkratno prepanali, ker nasbratno sma biti še znamenitajše.

Perci so vsi na delu, da prokurva vdelešencem dovolj raznovrstne hale. Torej na evidenca dne 5. avgusta. Pikihi se prične točno ob 10 uri dopoldna. Fridi eden, pridite vsi! Ljubljanski vrt, Girard, O. — ODBOR.

VABILO NA PLESNO VESELICO

katero priredi

Društvo "Librarijeki Slovenci", št. 172. S.S.P.S.

V SOBOTO DNE 11. AVGUSTA 1923, V LIBRARY, PA.

Začetek veselice točno ob 8 uri zvečer.

Vstopnina za moške 75c; ženske so prosto vstopnina.

Uljudno vabimo vsa društva, posameznike stare in mlade, domače in iz blišnje okolice, da se v obilnem številu vdeleše te naše prireditve in zabave.

Igrala bode izvrstna domača godba na pihala in zabave bode dovolj za vse—za lačne in žejne bode vsatrasko in točno oskrbljeno. Posetite našo domačo zabavo dne 11. avgusta zvečer! Vabi ODBOR.

VABILO NA IZLET "PIKNIK"

kateraga priredi

DRUŠTVO "BRATSTVO" ŠTEV. 274, S. N. P. J.

dne 5. avgusta 1923 na Frank Sebalovi farmi.

Uljudno vabimo vsa društva in slavno občinstvo domače in blišnje okolice, da se v obilnem številu vdeleše te naše zabave.

Začetek veselice točno ob 2 uri popoldne.

VSTOPNINA za moške 50c, ženske so prosto vstopnina.

Fridite vsi ven na zabavo—uljudno vabi ODBOR!

"Rojakom, ki namera- vajo v Kalifornijo."

OBVESTILO.

Ker mi je radi pretežitnih pisem, ki sem jih prejel od rojakov, ki se čelo preseliti v Južno Kalifornijo, šal nemogoče pisati vsakemu posebej, Vas želim tem potom obvestiti vse skupaj, da mi je vodstvo Fontana Farme naznanilo, da gredo čena letošnja spomlad sasejonim irigiranim vinogradom okrog 1. SEPTEBRA t. l. na 500 pri akru narvego, da bo tedaj od septembra naprej akor po \$550, namesto po \$500, kakor stane sedaj; čena naznanjeni irigirani zemlji ostane za enkrat še nespremenjena (po \$550 akri).

Ker je ta zemlja izredno dobra za vinograde, pomorane, kakor tudi vsakovrstna druga sadja ali pa za perutninske farme, jim gro tudi neverjetno hitro ispod rok, tako da so prodali tekmo sednjih 2 mesece okrog 1000 akrov, od zadnjega novega leta sem pa blizu do 4000 akrov.

Prilika, ki jo imate še sedaj, torej ne bo več trajala dolgo. Zato pa bi s osirom na prej omenjena dejstva šelpi, da mi vsakdo, ki bi se rad naselil na omenjeni zemlji, piše neohudena, da Vam lahko zagisuram še o pravem času Vsi kos po sedanjih niski cenil, predno stopijo v veljavo nove cene, osiroma predno je splich vsa farma rasprodana.

Vsem drugimi, ki bi se zanimali za to zemljo, pošljem na željo drage volje natančnejša pojasnila. Pišite takoj.

JOE Z. LIST,

P. O. Box 1120, Los Angeles, Calif.

OFICIJELNA NAZNANILA
S. N. P. J.
IZ URADA GL. TAJNIKA
Društvo v naznanilo!
Naznanjam, da je poila zaloga moških znakov. Zdal ne moremo izvršiti poslanih naročil. Društva naj potrpijo za nekoliko časa, dokler ne dobimo novih znakov. Kakor hitro prejmemo naročene nove znake, bodo naročila odposlana.
M. J. Turk, gl. tajnik SNPJ.

RAZPIS SLUŽEE.
Izpraznjeno je mesto hišnika v glavnem uradu S. N. P. J. Hišnik mora čistiti poslopje in kurti parni kotel, nadalje mora kositi travo na zemljišču okoli poslopja in ga držati v redu ter opravljati še druga potrebna dela, kadar je potrebno. Potrebno je, da stanuje blizu urada. Plača je \$80 na mesec. Stanovanja v poslopju ni. Kdor želi to službo, naj se prijavi predsedniku S. N. B. J. najkasneje do 10. avgusta t. l. Naslov: 2657-2659 So. Lawndale ave., Chicago, Ill.

IZ URADA PREDSEDNIKA GLAVNEGA POROTNEGA ODBORA.
Društvo šte. 313, v West Frankfortu, Ill., je obtožilo bivšega tajnika njih društva, brata Anton Mrovičja, da je isti vedoma in nalašč vknjižil kandidatinjo Rožo Zalokar, v času ko je pristopila k društvu, za osem let mlajšo, kot je v resnici bila.
Ker pa brat Mrovič je v času, ko je društvo prišlo temu na sled, ni bil več član tega društva, in je društvo neznanu kam odstopoval, se je obrnilo z obtožbo direktno na glavni porotni odbor.
Obrnil sem se za naslov brata Mrovičja na glavni urad in bil sem obveščen, da on sedaj član društva št. 50, v Clintonu, Ind., nakaš sem postal obtoženo in go-kaze krivde temu društvu s nalo-ga da naj brata Mrovičja v smislu pravih zaslišajev ter da naj se vrši društvena porotna obrav-nava.

Društvo šte. 50 je moji zahte-vi ugodno in brez obotavljanja ustreglo. Vrnila se je porotna obravnavna in zaslišani je bil brat Mrovič. Po končani obravnavi je bil spoznan krivim in kaznovan z odklonom, da se mu odtrga 6 dni bolniške podpore v prvi njegovi bodoči bolezni.
Društvo šte. 313, kateremu sem sklep društva šte. 50 nazna-nil, pa s tem ni bilo zadovoljno ter je vložilo priziv na glavni po-rotni odbor. V prizivu je zahte-valo, da se brat Mrovič kaznuje v smislu pravih, to je s izključit-vijo.
Zadeva se je nato vzela od naše strani v pretes ter je bilo skle-njeno sledeče: Da se kažen, katé-ra mu je bila še naložena od društva šte. 50 tudi od naše strani potrdi. Nadalje, da se bratu Mrovičju odvzamejo pravice kandidiranja za vsa odborniška mesta društvenega odbora, za vsa odborniška mesta glavnega odbora ter za delegata za dobo pet (5) let, od dneva te objave. Da se ni kaznoval brat Mrovič s izključitvi-jo kot je društvo šte. 313 zahte-valo, je vzrok ta, ker smo vpošte-vali, da je brat Mrovič drugače precej dober agitator jednote in ker smo toliko usmiljeni da nikomur ne želimo, da se pri prvem padcu takoj popolnoma pokop-lje.

Brat Frank Kermelj, član društva šte. 47, v Springfieldu, Ill., je vložil priziv na glavni porotni odbor, ker se mu je od strani glav-nega tajnika odklonila izplačitev operacijske odškodnine. Iz listin nanašajočih se na to zadevo je razvidno sledeče:
Da je bil brat Frank Kermelj o-periran dne 6. oktobra leta 1921 na desni roki zaradi zastrupljenja krvi. Do meseca majnika tega le-ta ni predložil operacijske listi-ne, ter ni nič zahteval. Meseca majnika pa je predložil operacijsko listino društva, katero je isto poslalo v glavni urad. Glavni taj-nik je vpoštevanje listine odklo-nil, iz razloga, ker je preteklo že več kot leto, odkar je bila opera-elja izvršena. Brat Kermelj je na-to vložil priziv.

V svojem prizivu navaja, da ob času, ko se je podvrget operaciji ni vedel, da jednota plačuje od-škodnino za enake operacije. — Izvedel je to šele sedaj, ko je vi-del, da se je nekemu drugemu članu za ravno tako operacijo

izplačala odškodnina. On da ne vidi, kako bi to, da se oglašajo šele sedaj, moglo napraviti kako raz-liko. Jednota še obstoji in on je vendar še tudi član iste, iz tega razloga bi ne smelo napraviti raz-like, kdaj se kaka stvar izplača. Javil pa bi se gotovo takoj, če bi bila pravila v tem oziru bolj ja-sna.

Glavni porotni odbor je glaso-vanje v tej zadevi odklonil iz raz-loga, ker je zadeva prestara, ali ker je preteklo preveč časa od dneva operacije pa do dneva pri-ziva in zglašanja za odškodnino.

Sestra Dora Radošević, članica društva šte. 211, v Biwabiku, Minn., je bila operirana dne 31. jan. t. l. na obistih. Izplačalo se je nji za to operacijo odškodnino v znesku \$100.00. Dne 26. feb. pa je bila na nji izvršena operacija na hrbtnici. Zato operacijo je nji vrhovni zdravnik odklonil odobriti operacijsko odškodnino in je navedel za odklonitev slede-če razloge. Da se pri tej operaciji ni šlo za ohranitev življenja. Da take operacije niso navedene v prasilih in da je druga operacija bila posledica prve, za katero je že sprejela odškodnino.

Sestra ni bila s tem odlokom zadovoljna ter je vložila priziv. Glavnemu porotnemu odboru se mnenje vrhovnega zdravnika v tem slučaju zdi merodajno, iz te-ga razloga smo sklenili, da ne smatramo sestro Radošević za o-pravičeno sprejeti kako odškod-nino za drugo operacijo.

Brat Louis Jelič, član društva šte. 409, v Mellenu, Wis., se je pritožil na glavni porotni odbor, da je prikrajšan na bolniški pod-pori za 18 dni, vsota \$36.00, ter da se mu godi s tem krivica. Zadrža-na mu je bila ta bolniška podpo-ra iz razloga, ker je ob času, ko je društvo zahtevalo, da se zdrav-niško preišči, rekel, da se bo de-javil zdravim, nakaš je zdravniš-ka preiskava izostala. Brat Jelič se je nato tudi v resnici javil zdravim ter je poskusil s delom.

Delal je kakor dva tedna in bo-lezen (izmakljena kost v hrbt-nici) se mu je povrnila, tako hu-do, da je moral zopet prenehati s delom ter se javiti ponovno bol-nim. Društvo mu je bolniško pod-poro odklonilo iz razloga, ker je bila preiskana na lieu mesta. Pre-pričali smo se iz poročila preisko-valca, da se brat Jelič ni javil zdravim iz razloga, ker se hoče ogniti zdravniški preiskavi, tem-več je to storil, ker je pač hotel poskusiti s delom. Nadalje, da se ni javil ponovno bolnim, ker bi morebiti skušal izkoristiti jedno-tino blaginjo, temveč, da se mu je bolezen v resnici ponovila in je bil v to primoran.

Vpoštevaajo to, je bilo od naše strani sklenjeno, da se mu bolniš-ka podpora, za katero je prikraj-šan priporočila v izplačitev. Pro-sil je tudi za povrnitev stroškov, katere je imel, ko se je po navodi-lu zdravnika dal slikati s "X" žarki. Ker pa to slikanje ni bilo odredjeno iz urada jednote, smo bili primorani to prošnjo odklo-niti.

POZOR ROJAKI — FARMJE NA PRODAJ.

Prodajo se dve farmi, ena meri 80 akrov in druga 160 akrov. Na 80 akrov farmi je 40 akrov ora-nega in 40 akrov je hosta in pa-nik, poleg je vse potrebno polje-delsko orodje, stroji za kositi tra-vo in žeti pšenico, plugi, brane, sploh vse kar se na farmi potre-buje. Stiri sobna hiša in podstreš-je, klet, cimetir vodnjak pred hišo 99 čevljev globok s sesalnimi strojem. Dva konja, 3 krave, 3 teleta, 9 svinj, 7 koz in sam ne vem, koliko kokoši, raznovrstno orodje, pohištva in jedilne oprave imam dovolj za tri družine. Na drugi 160 akrov farmi je 30 akrov oranega, drugo je hosta po-račena s velikim debelim hrasto-vi drevjem. Obe farmi sta skupaj in sedaj bodo delali državno cesto ravno med in poleg mojih farm. Prodaj vse skupaj, zato ker sem zelo star in sam, ter ne morem več obdelovati. Mojaki, katerega vesel kupiti te kmetije, naj piše ali pa naj pride sam osebo, da se pre-priča. Moj naslov je: John Roz-man, P. O. Doniphan, Mo.
(Adv.)

glasovanje, med časom, pa ko je bila zadeva na glasovanju in sem čakal odgovora ostalih odborni-kov, sem dobil informacije, ki so me prisilile uvesti ponovno pre-laskavo. Ta je sedaj v teku in bo-dem zadevo, takoj ko dobim in-formacije, katere sem primoran sedaj iskati, ponovno predložiti v glasovanje. Toliko za danes v tem v obvestilo gl. porotnim odborni-kom, bratu Cembretu ter društvu št. 91. — John Underwood.

V ZDRAVJU STRAŽNIK, V BOLEZNI BRANITELJ.

Če kdo kupi zdravilo danes in ga hvali jutri lahko rečete akcepti-čno, da je isto pomagalo le slu-čajno, ampak če je na tisoče dru-žin rabilo kako zdravilo 10, 20 ali 30 let in to vedno z dobrim učin-kom, potem se ne boste branili reči, da je zanesljivo zdravilo. In tako so pisali vsi tisti, ki so se vde-ležili "slogan kontesta", ki ga je razpisala Joseph Triner Company, Chicago, Ill. Mnogi od teh so po-ročali, da so podedovali zaupnost v Trinerjevo zdravilno grenko vino od svojih starišev, nekateri celo od starih očetov. Prvo nagra-do \$50.00 je dobil Mr. Petrak v New Yorku za slogan: "V zdrav-ju stražnik, v bolezni branitelj", ki povdarja dvojno vlogo Triner-jevega grenkega vina: isto učin-kuje obrambno če ste pri dobrem zdravju, in odpravi bol, če/trpite. V vsem je bilo danih 20 nagrad v skupni svoti \$210 in poleg g. Petraka so dobili nagrade sledeči Jugoslovani: Mr. Ivan Zupah, Joliet, Ill. Mr. Johan Bruss, So. Chicago, Ill. ("Delavec, predno na delo greš, na Trinerja pozabiti ne smeš") in Mr. Frank Troha, Bar-ber-ton, Ohio. Vaš lekarnar ali trgovec z zdravili ga ima v zalogi. Kupite ga, če se hočete počutiti ugodno v teh vročih poletnih me-secih!
(Adv.)

IZVEDETI ŽELIM.

kje se nahaja moja hči Mary Su-hadolnik (omozena Zajo). Dne 30. junija, t. l., je šla od svojega moža iz Epton-Snowden, Pa., v bližnjo naselbino Finleyville, po opravih, a se do danes še ni vrnila. Za njen naslov želi izvedeti njena mati, ter jo ob enih prosi, da naj se nemu-doma vrne domov. Ako slučajno nima denarnih sredstev, naj mi piše, da ji takoj pošljem za poto-vanje. Mary Suhadolnik, P. O. Box 154, Bruneton, Pa. (Adv.)

PAROBRODNE LISTKE
(Mf Karte)

za najhitrejšo, najvarnejšo in naj-večje parnike vseh preko-morskih družb.
Denar pošljem v stari kraj po najnižjih dnevnih kurznih ce-nah s posredovanjem najvarnejših denarnih zavodov.
Zavarujem proti ognju in drugim nesgodam.
Indelujem pooblastila in razna druga notarska in odvetaška dela. Pojasnila in nasveti brezplačno.
Naslov:
WILLIAM B. LAURICH,
1900 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Tel. Canal 5777.

Anton Zbašnik,
JAVNI NOTAR,
Room 206 Bakewell Bldg.,
PITTSBURGH, PA.
(Nasproti kodlije)
Se priporočam rojakom v vseh notarskih poslih. Pišite ali pri-dite osebo. Cene niske, delo točno in pravilno.

POZIV!
Slovensko Izobraževalno društvo v Bridgeville, Pa., a tem po-zivlja vsa društva oz. tajnike do katerih smo poslali srečke, da nam šite blagovolijo vrniti. (Prodane ali neprodane), da nam bodo mo-gode stvar končati in vzdigniti srečno številko, ter rezultat spo-ročiti v listu Prosveta. Louis Der-novšek, tajnik.

JABOLKA, JABOLKA!

Trgovci, kupite jabolka narav-nost od nas sadjerejcev. Tu smo trije Slovenci, ki bomo pridelali za osem železničnih voz (vagonov) najboljših vrst jabolk in sicer "Jonathan, Rome, Beauty, Wine-sap in Delicious". Lepa prilika, da se ognete odušnih cen in si naročite od nas. Za nadaljša po-jasnila obrnite se na naslov: Anton Sustarsič, R. 1, Prosser, Wash. (Adv.)

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njeni-mi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse blago za vsakdanje po-treščine po zmerni ceni.
ANTON ZORNIK,
Hermine, Pa.

IMAM NA ZALOGI PRAVE

LUBASOVE HARMONIKE
tri in štiri-kratne, dvakrat, tri-krat in štirikrat ugašene, nem-ske ali kranjske in pa tudi chro-matične s 12 bas ter kovčke za harmoniko.
ALOIS SKULJ,
323 Epsilon Pl., Brooklyn, N. Y.

PIVO — PIVO

Zakaj plačevati visoko ceno za slabo pivo, ko pri meni lahko do-bite najboljšo vrsto SLAD in HMEJ vedno svež, iz katerega si sami doma napravite dobro pija-čo. Jas vam pošljem za \$7.00 12 školjki slada in 12 zavojev hme-ja. Z naročilom je poslani \$2.00, ostale svoto plačate ko prejmete blago.
ANTON SAMSA,
1901 Bissell Street, Chicago, Ill.

IMPERIAL STATE BANK,
IMPERIAL, PA.
Velika oglašev priporočila na trpilih. Naj oglaš priporočila na hranilih.
CEKOVNE IN HRANILNE VLOGE.
Varnostne shrambe.

NOVI NASLOV
Uradne ure vsi dnevno od 11—3 ure pop. večerji nedelje.
Fond, sreda in sobota svečer od 7 do 8.30.
DR. JOS. V. GRAHEK
Physician and Surgeon
303 American State Bank Bldg.
600 Grant St. at Sixth Ave.,
PITTSBURGH, PA.

POZOR ROJAKI
v Roelyn-u in Cle Elum, Wash-ington državi, tam imam na pro-daj stavbišče (lota) 50 čevljev široka in 100 čev. dolga. Št. lote 4 in blok 10 v South Cle Elum, Wash. Kdor želi kupiti, dobi lahko za nizko ceno. Za pojasnila pišite na naslov: Lovrenc Krepa, 316 W. Birch Street, Chisholm, Minn. (Adv.)

FARMA NA PRODAJ.

Proda se 40 akrov obsegaajoča farma, 30 akrov je oranega, 8 ak-rov pašnik in 2 akra hoste. Sedem sobna hiša, štala in vse drugo potrebno poslopje, le pol milje do mesta, sirarne, šole in cerkve. Ta farma je v polnem dobrem stan-ju, da se lahko redi 14 kraj in več. Proda se še kupele hoče tudi vse skupaj živina, orodje, letna alipa se tudi za menja za hišo ali kaj drugega v mestu. Za ceno in pojasnila pišite lastniku na na-slov: Louis Jordan, P. O. Box 57, Greenwood, Wis. (Adv.)

PROLETAREC

je slovensko glasilo socialistič-ne stranke v Ameriki. Vsek delavec in rojak, ki se sanja na socializem, bi ga moral red-no čitati, kar vam kaže
prave slike socializma
Naročnina znaša \$3.00 na leto, \$1.75 na pol leta.
Naslov: PROLETAREC,
3639 W. 26th St.,
CHICAGO, ILLINOIS.
Pišite po naš cenik knjižni

Dr. Lorenz
642 Penn Ave.,
Pittsburgh, Pa.
EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK SPECIALIST MOSKIN BOLEZNI.

Moj strah je zdravilno sklenil in izločil bolni. Jas sem že zdravil in 23 let ter imam sklenilo v vseh bolnikih in ker imam sklenilo, zato vam moram popolnoma zaupati in spoznati vaše zdravstvo, da vas zdravim in vsem mojim boleznim v 23 let sem pridobil prave sklenitve pri zdravilju mojih bo-lezni.
Jas zdravim zastrupljeno kri, ma-njše in večje bolezni, v grlu, izpadanje las, bolečina v kosteh, pritožbe in izločeni vseh bolezni. Ne ka-šajte, ker ta bolezen nalaga.
Vse zdravila zdravim po skra-jani metodi. Kakor hitro opazite da vam preneha zdravje, ne kašajte, temveč priteči in jas vam ga bom sopes po-verniti.
Higijena ali vodno kile zdravim v 8 urah in sicer brez operacije.
Bolezni mahuja, ki povzročajo bo-lezine v krilu in krilu in vseh tudi pri poldnevni vodo, zdravim s gotovostjo.
Raznovrstne, segrevi, bolečine, otoka, otok, otok, otok in druge bolezni bo-lezni, ki nastanejo vseh naših bolezni, zdravim v kratkem času in si potrebno lažiti.
Kot drugi zdravnik zahtevam te-mačno, da vas zdravim, jas sem že v starosti knja, nato vse naše zdravim, kar vas zdravim slovenski.

URADNE URE: Ponedeljek—Sreda in Pa-tok, od 9 ure do 5 pop. Turek—Čet-tek in Sobota, od 9 ure do 5 pop. Ob nedeljah in praznikih pa od 9 ure do 5 popoldne.

BOŽJO SE zanesljivi zastopni-ki za vsaki okraj lokalni ali po-tovalni. Delo je stalno zaslužek z lahko \$50.00 in več tedno. Mi pre-akrbimo vse potrebne stvari. Iz-kustvo in posebna učenost ni po-trebna. Zastopnik mora imeti po-roštvo za ne manj od \$50.00. Vse osebe, ki se resno zanimajo in jih veseli tako delo, naj pridejo oseb-no ali naj pišejo na:

INTERNATIONAL SALES CO.,
1407 Market St., Room 315
WHEELING, W. VA.

OHLELOST, NADUHA, BRON-KTE, KASELJ IN VSE PLUCNE, TER SELODNE NEREDNOSTI SE ZDRAVILJO DOMA s tem, da vi-lvate importirani
Dr. F. J. Šimanovsky
HOLY MOUNTAIN TEA
(Sveto goro čaj.)
Človeštvo nameni skleniti čaj svetlo-mano zdravilo. Brzotajne kako dolgo sta bolni — poskusite ta čaj in vam bo od-lagla. Zdravilo bolnikov dopoveduje, kako se zdraviti po zdravilju tega, ko njim niso pomagale druge zdravila. Slavno zdrav-je. Pišite na danes. Počitnice prite 21.25 dolar, 5 dolarjev za \$2.50. Naslov: Dr. Šimanovsky, Dingmans Ferry, Pa. (adv.)

Dr. Koler

638 Penn Ave.,
Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je naj-starejši slovenski zdravnik specialiet v Pittsburghu, ki ima 32 letno prak-se v zdravilju vseh moških bo-lezni.

Zastrupljeno kri zdravim s Placitum 664, ki ga je izumel dr. Koler. Če imate mahuja ali mahuja po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečina v kosteh, pritožbe in izločeni vseh bolezni. Ne kašajte, ker ta bolezen nalaga.
Vse zdravila zdravim po skra-jani metodi. Kakor hitro opazite da vam preneha zdravje, ne kašajte, temveč priteči in jas vam ga bom sopes po-verniti.
Higijena ali vodno kile zdravim v 8 urah in sicer brez operacije.
Bolezni mahuja, ki povzročajo bo-lezine v krilu in krilu in vseh tudi pri poldnevni vodo, zdravim s gotovostjo.
Raznovrstne, segrevi, bolečine, otoka, otok, otok, otok in druge bolezni bo-lezni, ki nastanejo vseh naših bolezni, zdravim v kratkem času in si potrebno lažiti.
Kot drugi zdravnik zahtevam te-mačno, da vas zdravim, jas sem že v starosti knja, nato vse naše zdravim, kar vas zdravim slovenski.

DOMAČA ZDRAVILA

V zalogi imam jedilne dikene, Knajpore, jodanove kave in importirana doma-ča zdravila, katere pripravila moj. Knajp v knjižni

DOMAČI ZDRAVNIK

Pišite po brezplačni cenik, v katerem je nakratko popisana vsaka rastlina za kaj se rabi.

Prisilni starokrajški ribolov na Repo, s dvema poloma.....\$1.10

Vsek lahko sam Ušha. Priprava na tiskanje, s 250 guma-stimi velikimi in malimi šra-mi, držalo in šroba.....2.50

Kranjske kose

Kosa s ravnostjo je najboljšega kosa, 65, 70 in 75 centimetrov dolga\$1.75
6 kos s ravnostjo\$2.50
Brazni kamen "Brazni"\$1.25
Klepično orodje\$1.25

Suho grozdje in druge.

Muškat, zelo sladko grozdje, bakos 50 funtov.....\$7.50
Malo črne grške grozdje, bakos 50 funtov\$7.50
Brazne jagode, vreča 125 fun-tov\$7.50
Pine v kranjskih, bakos 110 funtov\$8.00

Navedeno blago pošljem polnino prost, samo pri grozdju ni Repress vračanje.

MATH. PEZDIR,
Box 772, City Hall Sta.,
New York, N. Y.

Velika avgustova razprodaja pohištva po zelo nižani ceni.
Veliko—veliko naših slovenskih odjemalcev se je opomoglo v svojem prošlem nakupovanju pri naši avgustovi razprodaji pohištva, ker so cene zelo nižane—izbira velika—ter popolna. Se vam priporočamo, da si pridete ogledat našo zalogo pohištva izdelanega od najboljših izdelovateljev v ti deželi. Poljubna mesečna odplačila na vašo želje.
Na vašo uslugo in vam na razpolago je naš slo-vanski oddelek vedno pripravljen postreči vam z našimi izkuženimi slovenskimi prodajalci.
Kupujte vedno od našega slovenskega tolmača v našem slovenskem oddelku, ki se nahaja v pritličju na vhodu 5th avenue ulice.
ESTABLISHED 1871
KAUFMANN'S
"THE BIG STORE"
5th AVE. SPITFIELD & DIAMOND STS.
PITTSBURGH, PA.

...društvo S. N. P. J.

[illegible]

"UMETNOST"

je smati dobro kuhati, a te umetnosti se pa pridružite iz knjige

"Slovenska kuharica".

Knjiga obsega 700 strani in 193 slik naravnih barv je največja in najpopolnejša knjiga te vrste. Cena trpežno vezani knjigi samo \$5.50 a poštnino vred.

Istotako se dobi pri meni spleh vas druge knjige, katere nudi slovenski književni trg.

Pišite po cenike še danes!

JERRY ALESH,
6223 Glass Avenue.
CLEVELAND, OHIO.

FIRMA IŠČE ZASTOPNIKE

Oblek Pozor!

se, in vzamemo tudi novice ki se iz-
riditi se pa trgovine.

ako sezono bodo v kratkem priprav-
glavlence bomo dali na listo naših za-
ce pravočasno, da bodo lahko šli na

ltd. po najmodernejši krojaški obri-
ča zastopnikov je dobra in vse po-
pisne instrukcije o merjenju oblek
ej pojasnjujemo vas vprašanja novin-
ratnem sistemu prav lahko vpeljati v
ovensku korespondenta, ki vam bo
pojasnila.

TAILORS, DEPT. F.,
CHICAGO, ILL.

SLOVENSKA

A TRGOVINA

Černe,

AVE., CLEVELAND, O.

apetnice, diamantne
lirje, verižice i. t. d.

drugo zlatino po niski ceni.

RUŽNICA
Gramofonov

skih in drugih. Prodajamo na lahka.
nik, kateri so vam pošlje brezplačno,
se predno drugod kupite.

Najnižje cene.

Tiskarna

in Ameriki je

Tiskarna

nd Ave., Chicago, Illinois.

raškem, slovaškem, češkem, poljskem,
škem jeziku. Naša posebnost so tisko-
"PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

ARO DOMOVINO.

Za Italijo:

100 lir	\$ 5.50
500 lir	25.00
1000 lir	49.00

za tukaj in tja kraj. Posojujemo
knjžbe (Mortgage). Prodajamo lote

& POLÁČEK,
CHICAGO, ILL.

Uspeli v dvajsetih

dneh ali se vam

pa vrne denar.

o kri, mo-
življenja

abi moči, če se vam
če ste se že nave-
redvite, potem posku-
kako hitro in kroti-
tin slovaških bolani, kot
ani, glavobol, nervozita,
viri, in koščice, sporte,
vračnari, neravnosti, te-
moči, redno svodenje krvi

prino od živine nile so svoje
podarvina otrov in ledene,
vno cirkulacije. Noga-Tone
in živino izdelane. Lohati
ki vrstoje zdravijo ter jih
Noga-Tone, je bogat na
in živcem.

za, ter občutek širave, da
nile in njih strupene so-
velike more in zdravlje
pa-Tone daje zdraviti tak-
šravo okrepčujoče opanje.

cirkulacije ter prirone šarjeje
močine in postarane moči, sli-
o vrstoje neravnosti, v-
kaviti in v prirone vavjeje,
v, vreden za žemati. Poskusajte ga. Priročnik

pa Noga-Tone je en (\$1.00) dolar in enkratno
\$10) tablet, polni opazovalni zdraviljenje. Vi lahko
jevo na pot (\$2.50) zdraviljenje. Jemajte Noga-
ki v svetem, vroči preverjena znanost v živ-
dina, da se vsa zdravila nile postaja. —
predej por vseh dobrih zdravil po naši ceni

POSILJITE TRGA-KUPONA.
1018 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.